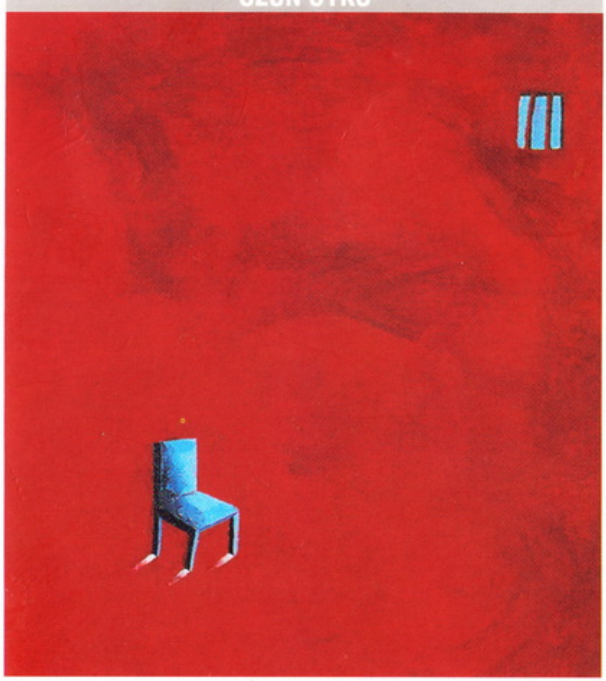
2002 NOBEL EDEBİYAT ÖDÜLÜ

IMRE KERTÉSZ

POLİSİYE BİR ÖYKÜ

CAN

UZUN ÖYKÜ

TÜRKÇESİ
ERSEL KAYAOĞLU

Imre Kertész

POLİSİYE BİR ÖYKÜ

CAN

Can Yayınları: 1585
Çağdaş Dünya Edebiyatı: 646

Detektivtörténet, Imre Kertész
© Imre Kertész, 1977, 2001
© Rowohlt Verlag Gmbh, Reinbek bei Hamburg, 2004
© Can Sanat Yayınları Ltd. Şti., 2005
Bu eserin Türkçe yayın hakları Onk Ajans Ltd. Şti. aracılığıyla alınmıştır.

1. basım: Kasım 2006

Yayına Hazırlayan: Şebnem Sunar

Kapak Tasarımı: Erkal Yavi
Kapak Düzeni: Semih Özcan
Dizgi: Gülay Yıldız
Düzelti: Fulya Tükel

Kapak Baskı: Çetin Ofset
İç Baskı ve Cilt: Özal Matbaası

ISBN 975-07- 0687-0

CAN SANAT YAYINLARI
YAPIM, DAĞITIM, TİCARET VE SANAYİ LTD. ŞTİ.
Hayriye Caddesi No. 2, 34430 Galatasaray, İstanbul
Telefon: (0212) 252 56 75 - 252 59 88 - 252 59 89 Fax: 252 72 33
http://www.canyayinlari.com
e-posta: yayinevi@canyayinlari.com

Imre Kertész

POLİSİYE BİR ÖYKÜ

UZUN ÖYKÜ

Türkçesi
ERSEL KAYAOĞLU

CAN YAYINLARI

IMRE KERTÉSZ'İN
CAN YAYINLARI'NDAKİ
ÖTEKİ KİTAPLARI

FİYASKO / *roman*
DOĞMAYACAK ÇOCUK İÇİN DUA / *roman*
KADERSİZLİK / *roman*
TASFİYE / *roman*

Imre Kertész, 1929 yılında Budapeşte'de doğdu. İlkgençliğinde Nazilerin Auschwitz ve Buchenwald toplama kamplarında kaldıktan sonra özgürlüğüne kavuştu. 1948'de gazeteciliğe başladığı *Világosság* gazetesinin kısa süre sonra adı değiştirildi ve komünistlerin parti organı oldu. Kertész, 1953'te serbest yazar olarak çalışmaya başladı. *Kadersizlik* üzerinde on yıl süren çalışması boyunca gereken geçimini tiyatro oyunları ve müzikaller yazarak sağladı. Macaristan Devlet Yayınları kitabı basmayı reddetti ve roman 1975'te küçük bir yayınevi tarafından az sayıda basıldığında eleştirmenlerin dikkatinden uzak tutuldu. Kertész çeşitli türlerde ürünler vermesinin yanı sıra Freud, Nietzsche, Canetti, Hofmannsthal ve Wittgenstein'ı kendi diline kazandırdı. Toplu eserleri için 1995'te Brandenburg Ödülü'nü, çevirileri için 1996'da Darmstadt Akademisi tarafından verilen Gundolf Ödülü'nü, 2002 yılında da Nobel Edebiyat Ödülü'nü aldı. 2004 yılında Goethe Madalyası'yla onurlandırılan, 2005'te ise Berlin Özgür Üniversite tarafından fahri doktor unvanına değer görülen Kertész, Budapeşte'de serbest yazar ve çevirmen olarak yaşamını sürdürüyor.

Ersel Kayaoğlu, 1969 yılında Bursa'da doğdu. İlk ve orta öğrenimini Almanya'da tamamladı. Daha sonra İstanbul Üniversitesi Alman Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı'ndan mezun oldu ve aynı anabilim dalında doktora çalışması yaptı. Halen bu anabilim dalında yardımcı doçent olarak görev yapan Kayaoğlu'nun *Mermer Yalıyar* (Ernst Jünger), *Tuhaf Bir Öykü* (Michael Krüger), *Soğuktur Akşam Rüzgârı* (Ingrid Noll), *Fiyasko* (Imre Kertész) adlı çevirileri Can Yayınları'ndan çıktı. Diğer çevirileri arasında *Tanrı Taşta Uyur* (Rudolf Kaiser), *İç Savaş Manzaraları* (Hans Magnus Enzensberger), *Bahçelerin ve Parkların Tarihi* (Hans Sarkowicz) sayılabilir.

Almanca Baskıya Önsöz

1976 baharında *İz Süren* adlı romanımı bitirdim ve onu, âdet olduğu üzere, devlete ait olan bir yayınevine teslim ettim. Zaten başka bir şey de yapamazdım; çünkü Macaristan'da o zamanlar yalnızca devlete ait yayınevleri vardı. "Çağdaş Macar düzyazısı" diye adlandırılan edebiyat türü üzerine uzmanlaşmış iki yayınevinin benim gözümde birbirinden tek farkı, birinin *Kadersizlik* adlı romanımı reddetmiş, öbürünün ise basmış olmasıydı. İkincisine yöneldiğimi herhalde belirtmem gerekmez; taslak da sonunda, ilgili redaksiyon raporu eşliğinde, çok sayıda uzlaşmanın verdiği acının izlerini taşıyan, etrafa Fransız konyaklarının hafif kokusunu yayan, iyi giyimli, kır saçlı, olağanüstü kurnaz ve dikkatli bir bey olan yayınevi müdürüne ulaştı. *İz Süren*'i okudum, diye açıklamada bulundu ve biraz daha kapsamlı olsaydı memnuniyetle yayınlayacağını söyledi. Bir kitabın "gövdesi"nin olması için en azından on forma gerekliymiş, ama benim taslağım olsa olsa altı formadan fazlasını oluşturmuyormuş. Acilen bir şeyler yazarak eklememi önerdi.

O anda *Polisiye Bir Öykü* yine aklıma geldi. Çok eski, geçici bir fikirdi, bir süre üzerinde oynamış, sonra da onu *Kadersizlik*'i yazdığım sırada unutmuştum. İlk bakışta konu da yayıncının üzerine atlayacağı bir şey gibi görünmüyordu. İktidarı illegal biçimde ele geçirmiş bir diktatörlükte, gayretkeş sansürcülerin gözü-

nün önünde, illegal biçimde iktidara yükselmiş bir gücün yöntemlerinin konu edildiği bir öykü nasıl yayınlanabilirdi? Ustaca bir bahane arasaydım, öykünün etkileyiciliğini, radikalizmini tehlikeye atmış olurdum. Sonunda, öyküdeki olayın korkunçluğundan hiçbir şey eksiltmemeye, ama olayın geçtiği yeri hayal ürünü bir Güney Amerika ülkesine kaydırmaya karar verdim.

Bu çalışma benim için alışılmamış bir zorlanma oldu. Bir yanda, doğrudan ve acil yaşamsal bir çaresizlikten doğmamış bir parça düzyazıyı hiç yazmamıştım. Bir öyküyü uydurup kâğıda dökmek benim tarzım değildi pek. Benim yazarlık organizmam –eğer öyle ifade edebilirsem– bir anlamda uzun yıllar, hatta onyıllar süren sorunlu bir çalışmaya alışkındı; *Polisiye Bir Öykü'*yü ise iki hafta içinde kâğıda dökmek zorundaydım ki kitabım devlet kitap fabrikalarının dar olan "aşamalardan geçme süresi"ni kaçırmasın ve hemen ertesi yıl, yani 1977'de basılabilsin.

Şimdi, 27 yıl sonra okur *Polisiye Bir Öykü*'nün yabancı dildeki ilk baskısını elinde tutuyor. Umarım oluşumunun taze esinlenmesinden bir şeyleri bugüne kadar koruyabilmiştir.

Eylül 2004
I. K.

1

Aşağıda yayınladığım taslağı bana müvekkilim Antonio R. Martens emanet etti. Onun kim olduğunu kendisinden öğreneceksiniz. Önceden şu kadarını söylemiş olayım ki, entelektüel düzeyine göre şaşırtıcı bir yazma yeteneği ortaya koydu, tıpkı, benim kendi deneyimlerime göre, yaşamında bir kez yazgısıyla hesaplaşmaya karar veren herkes gibi.

Ben onun resmî olarak görevlendirilmiş avukatıydım. Martens, savcılık tarafından kendisine yöneltilen birden fazla cinayete iştirak suçlamasını yargılama sürecinde ne inkâr etmeye ne de hafifletmeye çalıştı. Bu tür vakalara ilişkin şimdiye kadarki deneyimlerimden bildiğim iki davranış biçiminden hiçbirini sergilemedi: hem maddi kanıtlar hem kişisel sorumluluk bakımından katı biçimde inkâra kalkışmak ya da altında vahşi acımasızlığın ve kendine acımanın yattığı türden o acı dolu pişmanlığı sergilemek. Martens suçunu çekinmeden, kendiliğinden ve gönüllü olarak tutanağa geçirtti, öylesine duygusuz bir umursamazlık içindeydi ki, sanki kendisinin değil, başkasının yaptığı bir şey hakkında konuşuyor gibiydi. Artık kendisini özdeş görmediği, ama yaptıklarının sonuçlarına hiç çekinmeden katlanmaya hazır olduğu başka bir Martens'in yaptığı şeyler hakkında konuşuyor gibiydi sanki. Onun tam anlamıyla kinik bir insan olduğunu düşünüyordum.

Bir gün şaşırtıcı bir istekle bana başvurdu: Hücresinde yazmasına izin vermeleri için yardımcı olmamı istiyordu.

"Ne hakkında yazmak istiyorsunuz?" diye sordum ona.

"Mantığı anladığım hakkında," diye karşılık verdi.

"Şimdi mi?" diye sordum şaşkınlıkla. "Peki, eylemleriniz sırasında anlamamış mıydınız?"

"Hayır," diye karşılık verdi. "O sırada anlamamıştım. Daha önce bir keresinde anlamıştım. Şimdi de tekrar anladım. Ama ne önemi var ki," diye eliyle boş versene der gibi bir işaret yaptı, "bunu sizin gibi insanlar zaten anlayamaz."

Sandığından daha iyi anlıyordum. Ama şaşırmıştım: Martens'te –büyük bir makinenin önemsiz küçük vidası olarak bağımsız insan kişiliğinin her türlü karar ve idrak yetisini bir yana bırakmasının ardından– bu kişiliğin bir kez daha belirebileceğini ve kendini göstermeye çalışacağını hesaba katmamıştım. Yani konuşmasını ve yazgısını açıklamak istemesini beklememiştim. Deneyimlerime göre, bu çok nadir görülen bir şeydir. Kanımca herkes bunu yapma, üstelik kendi tarzında yapma hakkına sahiptir. Martens bile. Ben de onun isteğinin yerine getirilmesini sağladım.

İfade tarzıma şaşırmayın. Martens'in gözünde dünya gerçeklik olmuş bir ucuz roman gibi görünüyor olmalıydı. Bu romanda her şey, korku öykülerinin o dehşete düşüren kesinliğine ve dramaturjinin kuşkulu yasalarına –ya da daha iyi olacaksa: koreografilerine göre– olup bitiyordu. Şunu da –bu kez onun savunması için değil, yalnızca gerçeği söylemek için– eklememe izin verin: Bu korku öyküsü Martens tarafından tek başına değil, gerçeklik tarafından yazıldı.

Martens taslağı sonunda bana teslim etti. Aşağıda yer alan metin özgündür. Biçemsel yetersizliklerden dolayı kaçınılmaz olan düzeltmeler bir yana bırakılırsa, hiçbir yerine müdahale etmedim. Fakat ifadeye kesinlikle dokunmadım.

2

Ben bir öykü anlatmak istiyorum. Yalın bir öykü. Ürkütücü diye de adlandırabilirsiniz. Fakat bu onun yalınlığını değiştirmez. Yani yalın ve ürkütücü bir öykü anlatmak istiyorum.

Benim adım Martens. Evet, yeni sistemin hâkimlerinin, –kendilerine verdikleri adla– halk hâkimlerinin karşısında şu anda duran o Antonio Rojaz Martens işte. Şu sıralar benim hakkımda haddinden fazla şey okuyabilirsiniz: Büyük başlıklar atan bulvar gazeteleri ismimin tüm Latin Amerika'da, hatta belki karşıda, çok uzak Avrupa'da tanınmasını sağlıyor.

Acele etmem gerekiyor, sanırım zamanım az. Söz konusu olan Salinas Dosyası: Federigo ve Enrique Salinas, baba ile oğul, tüm ülkede tanınmış mağazalar zincirinin sahipleri, ölümleri insanları o zamanlar çok şaşırtmıştı. Gerçi o zamanlar insanlar o kadar da kolay şaşırtılamıyordu. Fakat hiç kimse Salinas'ın direniş için adını kullandırtan bir hain olduğunu düşünmezdi. Albay idama ilişkin resmî bir bildiri yayınladığına daha sonra pişman da oldu: Bunun kuşkusuz büyük bir ahlaki etkisi oldu, fazlasıyla büyük ve gereksiz bir etkisi. Fakat resmî bir bildiri yayınlamamış olsaydık, bizi olayı örtbas etmekle ve yasayı çiğnemekle suçlarlardı. Öyle ya da böyle, bu olayda ancak yanlış davranılabilirdi. Albay bunun böyle olacağını zaten daha önceden tahmin etmişti. Doğrusunu söylemek gerekirse, ben

de. Ama bir soruşturma memurunun kanaatinin, olayların gidişatına nasıl bir etkisi olabilirdi ki?

O zamanlar teşkilatta daha yeniydim. Polislikten gelmiştim. Siyasi polisten değil –onlar çoktan oradaydı–, Cinayet Masası'ndan. "Hey Martens," dedi bir gün şefim bana, "öbür tarafa geçmeyi ister misin?" Ben de, "Nereye?" diye sordum, çünkü sonuçta ben polisim, müneccim değilim. Başıyla yana doğru işaret etti. "Öbür tarafa," dedi, "teşkilata." Ben ne evet ne de hayır dedim. Cinayet Masası'nda olmak iyiydi. Fakat katillerden, hırsızlardan ve onların fahişelerinden biraz da bıkmıştım artık. O zamanlar yeni bir rüzgâr esiyordu. Kulağıma bazılarının terfi ettiği geliyordu. Çaba gösterenlerin geleceği var, deniliyordu. "Teşkilat adam arıyor," diye devam etti şefim. "Kimi tavsiye edebileceğimi düşündüm. Sen Martens, becerikli bir adamsın. Orada kendini daha çabuk gösterebilirsin," diye ekledi.

İşte, olayı ben de aşağı yukarı böyle düşünmüştüm.

Eğitimi tamamladım, beynimi yıkamışlardı. Ama yeterince değil, kesinlikle yeterince değil. İçinde daha bir yığın şey kaldı, kullanabileceğimden çok daha fazlası – fakat müthiş aceleleri vardı. Düzen sağlamak, konsolidasyonu sürdürmek, vatanı kurtarmak, direnişi feshetmek için deniliyordu – öyle görünüyordu ki, tüm bunlar bizim omuzlarımıza yüklenmişti. Birinin kafasına bir şey takıldığında, "Hepsi uygulama sırasında öğrenilir," deniliyordu sürekli olarak. Orada bir tek şey bile öğrendiysem, ne olayım. Fakat bu görev ilgimi çekiyordu. Maaşı ise daha da çok.

Diaz'ın grubuna düştüm (şimdi hâlâ aranan Diaz). Üç kişiydik: Şefimiz Diaz (hiçbir zaman bulunamayacağına dair herkese teminat verebilirim), Rodriguez (şu anda idama mahkûm edildi: Yalnızca bir tanesine, ki bu aşağılık herif yüzlerce ölümü hak ederdi) ve ben,

yani yeni gelen. Tabii ki yardımcı personel, para, geniş yetkiler ve sıradan bir polisin kendisini çok fazla kaptırmamak için hakkında bir şeyler bile okumaya cesaret edemeyeceği sınırsız teknoloji.

Kısa süre sonra da Salinas vakası başladı. Çok erken, lanet olsun, hem de çok erken. Tam da kafama çok şeyin takıldığı sıralarda. Fakat başladı bir kere ve yapacak bir şey yoktu: Kendimi ondan bir daha asla kurtaramayacağım. Yani çekip gitmeden önce... beni öbür tarafa göndermelerinden önce bir kanıt bırakmak için onu anlatmak zorundayım. Fakat bunu bir yana bırakalım: Bu, beni şu anda en az ilgilendiren şey. Buna hep hazırlıklıydım. Mesleğimiz riskli, bir kere başladın mı, artık yalnızca ileriye doğru kaçış kalır – Diaz'ın dediği gibi (biliyorsunuz: boşuna aranan kişi).

Aslında nasıl mı başladı? Ve ne zaman mı? Ancak şimdi, anılarımı düzene koyarken, zaferin ilk aylarını gözümün önüne getirmenin benim için ne kadar zor olduğunu fark ediyorum: yalnızca Salinaslar yüzünden de değil. Zafer gününü çoktan geride bırakmıştık, bu kadarı kesin – a, evet, oldukça geride. Sokak afişleri artık yavaş yavaş duvarlardan sarkıyordu ve aşınmıştı, zafer kehanetleri dağılmıştı, bayraklar sönüktü, sokaklardaki hoparlörler marşları artık yalnızca kısık sesli hırıltılar halinde yayıyordu.

Evet, her sabah, teşkilatın yerleşmiş olduğu ve hepimizin iyi bildiği o klasik saraya gitmek üzere şehrin içinden geçtiğimde bunları görüyordum. Akşamları bunlardan hiçbirini fark etmiyordum. Hayır, akşamları bütün bunların yol açtığı başağrılarını hissediyordum yalnızca.

O sıralarda başımızda pek çok tatsız şey vardı. Balayı sona ermişti: Halk gergindi. Albay da öyle. Üstüne üstlük planlanan suikasta ilişkin olarak kulağımıza bilgiler de geliyordu. Bunu önlemek zorundaydık – ya da

en azından önleyebilmemiz gerekirdi, elimizdeki bütün o olanaklarla: Albay ve vatan bizden bunu bekliyordu.

Bununla birlikte beliren o lanet olası gerginlik ve telaş her şeyin sorumlusuydu. Rodriguez anlatmaya başladı ve Diaz'm –her zaman aklı başında olan ve sakinleştirici bir etkisi olan Diaz'm– buna karşı söyleyecek bir sözü yoktu. Nerede olduğumu ve neye bulaştığımı ancak o sırada anlamaya başladım. Söylediğim gibi, daha yeniydim. O zamana kadar orada yalnızca öylesine takılıp duruyordum. Yapmak zorunda olduğum şeyi yapabilmek için yönümü bulmaya ve rolüme alışmaya çalışıyordum. Ben dürüst bir polisim, her zaman öyleydim ve işi ciddiye alırım. Teşkilatta başka ölçütlerin geçerli olduğunu elbette biliyordum – ama en azından ölçütlerin var olduğuna inanıyordum. Fakat öyle bir şey yoktu ve başağrılarım işte o zaman başladı.

Bahane uydurduğumu sanmayın. Artık gerçekten umurumda değil. Ama gerçek böyle bir kere: İnsan olayları ustalıkla dizginlediğini sanıyor ve birden hangi lanet olası yere doğru dörtnala götürüldüğünü bilmek istiyor.

Özellikle şu Rodriguez beni tedirgin ediyordu. Bu benim için yavaş yavaş bir takıntıya dönüşmüştü. Onunla anlaşmak, onu çözmek, kavramak istiyordum, tıpkı... evet, Salinas'ın oğlunu kavradığı gibi. Elbette farklı biçimde, ama aynı araştırmacı merakıyla. Bir gün ona şöyle dedim:

"Hey, Rodriguez. Bunu niçin yapıyorsun?"

"Neyi?" diye sordu.

"Seni pis herif!" dedim ona samimi biçimde. "Neyi de ne demek...?!"

"Ha, şey," dedi ve sırıttı.

"Baksana," diye devam ettim. "Feshediyoruz, darbe indiriyoruz, arayıp buluyoruz ve sorguluyoruz: Bu

tamam, bizim işimiz bu. Fakat onlardan niçin nefret ediyorsun?"

"Yahudi oldukları için!" dedi birden. Öylesine şaşırmıştım ki, neredeyse sigaramı yutacaktım. O zamanlar sürekli evirip çevirdiği ve şimdi de elinde gördüğüm kitaptan etkilendiğini düşündüm. Rodriguez'in İngilizce bildiğini düşünür müydünüz? Biliyor olmalıydı; çünkü kitap İngilizce yazılmıştı, bir Amerikan baskısı – şu lanet kaçak mallardan. Kim bilir onu nasıl elde etmişti: Belki bir ev araması sırasında ona el koymuştu. Sırıtan başlıktan yalnızca bir sözcüğü anlıyordum: "Auschwitz". Bu, İngilizce bir sözcük değil, bir yer adı olmasına rağmen. Elbette orası duyulmuştu: Uzun zaman önce ve buradan çok uzakta, sefil Avrupa'nın bir yerinde, doğu kısmında. Bununla ne ilgimizin olduğunu ve bunun burada ne işinin olduğunu anladıysam, ne olayım.

"Seni vahşi," dedim, "bu çok büyük ülkede en fazla birkaç yüz ya da bin Yahudi olmasına rağmen, o da varsa tabii!"

"Umurumda değil," dedi. "Başka bir şey isteyen, Yahudi'dir. Yoksa niçin başka bir şey istesin ki?!"

Yüzüne bakakaldım. Rodriguez mantık sahibi biriydi, bu kadarı kesin. Ama onun mantığı bir kez harekete geçirildiğinde, artık dur durak yoktu. "Niçin?!" diye bağırdı bana. "Niçin buna karşılar?!"

"Yahudi oldukları için," diye onu sakinleştirmeye çalıştım. Tansiyonunun çıktığını anladım. Ondan bıkmıştım. Kaldı ki –ne kadar tuhaf olsa da, çünkü sonuçta ben polisim, teşkilatın bir üyesiyim– ondan korkuyordum. Gözleri durmadan parıldıyordu. Rodriguez'in gözleri bir panterinki gibiydi. Tanrı aşkına, sakın bunu olumlu olarak anlamayın. Yalnızca uzunca gözbebekleri olan sarı gözleri vardı, tıpkı o kokan, leş yiyen kediler gibi.

Onu sakinleştirmeye çalışmam boşunaydı.

"Niçin buna karşılar?!" Gömleğimin yakasından tuttu. "Onlar için en iyisini istiyoruz, onları pislikten kurtarmak istiyoruz, onlar için düzen istiyoruz, ki onlarla gurur duyabilelim!" – Evet, böyle dedi: "Ki onlarla gurur duyabilelim!" Ağzım açık kalmıştı.

"Ama buna rağmen düzeni istemiyorlar." Gömleğimin yakasını çekiştiriyordu. "Buna rağmen direniyorlar: Neden?!... Neden?!"

İşte, beni köşeye sıkıştıran sorulardan biri de buydu. Gerçekten: Neden? Bilmiyordum. Şimdi de bilmiyorum. Kesinlikle bilmiyorum. Doğrusunu söylemek gerekirse, beni ilgilendirmiyor da. Gerekçeleri hakkında hiç düşünmedim, bir tarafta suçluların ve diğer tarafta cezai kovuşturma yapanların var olması bana yetiyordu. Bana gelince, ben sonunculardandım. Cinayet Masası'nda bu tamamen yeterlidir, spekülasyonlarla başımı ağrıtmamın bir anlamı da olmazdı. Ama teşkilattakilerde durum tabii ki farklıydı. Orada felsefeye gerek duyuluyordu, Diaz'm dediği gibi. Ya da kursta öğretildiği türden ahlaki bir dünya görüşü gerekiyordu. Ben ise ne birine ne de diğerine sahiptim. Rodriguez'inki hiç mi hiç hoşuma gitmiyordu, Diaz'ınkisini ise tam olarak anlamıyordum.

Kendisi de bunu çok ciddiye almıyor olabilirdi. Böyle konular söz konusu olduğunda, insan onun hakkında hiçbir zaman tam olarak emin olamıyor. Üstelik bütün bunlar kulağa biraz da şaşırtıcı geliyordu, ki Diaz çok ciddi bir adamdı. Ciddi ve aklı başındaydı. Hayal kurmak ona göre bir şey değildi. Bir gün, ağzının bir kenarında sigara, diğer kenarında o eşsiz gülümsemesi, el konmuş yazıları, bildik devrimci ıvır zıvırı karıştırıyordu.

"Ahmaklar!" diye bağırdı birden elinin içiyle yazıya vurarak. "Ben yalnızca ciddi bir devrime inanıyorum, bu da teşkilatın devrimi!"

"Doğru!" dedi Rodriguez ve böğürdü.

"Öküz," dedi Diaz ona kısık sesle. Öyle demek istemiyordu aslında, hep böyle konuşurdu. Fakat bu kez kızgın görünüyordu, gerçi Diaz duygularını pek belli etmezdi.

Başka bir defasında da –hangi nedenden dolayı olduğunu artık hatırlamıyorum– birden şöyle dedi: "Biz teşkilatlar dayanışma içinde olsaydık, dünyanın çehresi de başka olurdu."

Lafa girdim: "Eh, biz zaten dayanışma içindeyiz, öyle değil mi?"

"Yalnızca burada bizde değil, bütün dünyada," diye mırıldanmayı sürdürdü.

"Öyle mi düşünüyorsun," diye sordum, "tüm devletlerde mi?"

"Evet," dedi Diaz, zarif biçimde bacak bacak üstüne atmış halde, biraz kısa olan geniş gövdesini kolçaklı sandalyede sallayarak ve düz, yağlı yüzünü gizemli sigara dumanına büründürerek. Öğleden sonra olmak üzereydi, o sırada küçük bir mola veriyorduk, hava bana uygun göründü. İnsan o zaman sohbet etmekten hoşlanır, hatta şefiyle bile.

"Düşman devletlerin teşkilatları da mı demek istiyorsun?" diye onu sıkıştırmaya devam ettim.

O anda parmağını kaldırdı.

"Teşkilatlar," dedi, "hiçbir zaman ve hiçbir yerde birbirine düşman değildir." – O öğleden sonra ne kadar iyi olsa da, daha fazlasını ağzından alamadım.

Sonuç olarak, kendi düşüncesine gerçekten inanıp inanmadığını hiç bilmiyorum. Şimdilerde inandığını düşünme eğilimindeyim daha çok. İnsan böyle kötü olabilmek için bir şeye inanmak zorundadır. Hiçbir zaman tam anlamıyla ciddi değildi, hep o iki anlamlı tarzı sergiliyordu, ama sonuçta ben böyle bir şeyin nasıl yorumlanacağını bilmek için polis olmadım.

Fakat bu bana çok az yardımcı olmuştu. Gerçek şu ki, o zamanlar kendimi sık sık kekelerken yakalıyordum. Başka bir defasında konuşmama "şey", "yani", "nasıl desem" ve bunlar gibi aptalca sözcükler karıştırıyordum, ki bu da hiç benim tarzım değildi. Daha da neler! Bir düşünün: kekeleyen, mahcup biçimde ellerini bir oraya, bir buraya koyan ve yarım yamalak tümceler geveleyen bir polis. Zaten bu alışkanlığı kısa süre sonra bıraktım. Başağrılarını yeğlerim.

Rodriguez'in kitaptan neler öğrendiği de kısa süre sonra ortaya çıktı. Güzel bir günde masasında bu figür belirdi. Küçük bir heykeldi, yaklaşık on-on beş santim boyundaydı ve bir kâğıt ağırlığından daha büyük değildi. Ama yine de her şeyi, iyi ve tam olarak görülebiliyordu. O andan itibaren Rodriguez bu figürü hep masasında tuttu. Kısa süre sonra bunun bir kopyası da hazırdı: Bu artık bir model değil, yaklaşık bir buçuk metre büyüklüğünde gerçek bir iskeletti. Rodriguez onu yardımcısına yandaki odaya koydurdu. Bu adamı astsubaylar arasında keşfetmişti ve belirtmeliyim ki, iyi bir seçim yapmıştı: Bu maymun suratlıyı bir kez gören, artık pek kuşku duymuyordu, bu kadarı kesindi. Onun dışında bir köpekbalığı gibi sessiz ve eğitilmiş bir goril gibi hizmet aşkıyla doluydu. Asker gömleğinin yakası hep açık duruyordu, kolları her zaman dirseklerine kadar kıvrıktı ve yoğun biçimde ter, içki ve her türlü pislik kokuyordu. O oda bizim krallığımızdı. Rodriguez oraya "atölyem" diyordu.

Burası hakkında konuşmayı sevmiyorum, ama kaçınılmaz bir kere. Bu beni ilgilendiriyorsa, ne olayım. Beni şimdiye kadar da hiç ilgilendirmedi. Ama yine de bana sürekli bunu soruyorlar. Yani soruşturma hâkimleri soruyor. Hatta o lanet odanın yakınlarına gelmekten kaçındığımı açıklamam bile bir işe yaramıyor. "De-

mek ki," diye kürsüden bana bağırılıyor, "atölye olarak adlandırılan odada olup bitenler hakkında bir şey bilmediğinizi iddia ediyorsunuz?!" Hiçbir domuz bunu iddia etmiyor. "Yalnızca şunu söyledim, sayın savcı, ben o odaya girmedim." – "Demek öyle," diye bunun üzerine hemen ekliyor. "Peki, tanık Quintieros'un ifadesine ne diyorsunuz, sizi atölye denen yerde defalarca görmüş?" Şey, bay tanık gördüyse, herhalde öyle olmuştur. Şu bilmiş herifler! Sanki oraya girip girmemiş olmam hiç umurumdaymış gibi. Ama ne bekliyorum ki zaten: lütuf mu? En azından hücremde bir şeyler yazmam için bana izin vermeleri bile onların büyük bir lütfu. Örneğin biz buna hiç izin vermezdik. Yönetmeliğe aykırıydı.

Kısacası, daha önce de söylediğim gibi, Rodriguez'in çalışma masasında bu figür belirmişti. Bir heykeltıraş onu Rodriguez'e yapmıştı, şu aşağıdakilerden biri: Bizde akla gelebilecek her türden mahkûm vardı, niçin bir de heykeltıraş olmasındı? Fakat bu heykeltıraş gerçekte heykeltıraş değil, taş ustasıydı. Yine de heykeli iyi becermişti. Doğru gördüysem, bunun için ahşap ve şu plastik maddelerden birini kullanmıştı. Heykel bir kaideden ve iki çatalda son bulan bir iskeletten oluşuyordu. Çatalların bir çubuğu vardı. Bu çubuk da küçük bir insan figürünü taşıyordu, hem de kırılmış dizlerinin ve dizlerin arkasından kelepçelenmiş el bileklerinin arasından geçerek. Kısacası, nefes kesen bir eserdi. Diaz onu, yüzü asık, inceliyordu.

"Bu da ne böyle?" diye sordu.

"Bu mu? Boger Salıncağı," dedi Rodriguez bunun üzerine neredeyse şefkatle.

"Boger mi?" diye sormaya devam etti Diaz. "Boger de nedir?"

"Bunu icat etmiş olan herifin adı bu," diye açıkladı ona Rodriguez. İşaretparmağıyla figürün kafasına

birkaç kez dokundu. Figür birkaç daire çizdi ve sonra –dönme gücü azaldığında– çubukta başaşağı sendelemeye başladı. Baldırlar, üstünkörü yontulmuş kabası ve bunun arasında olan şey görülüyordu. Bu bir erkek figürüydü, Rodriguez'i onurlandırmak için bunu söylemek gerekir.

"Şu parça," üzerindeki küçük yayı anlatıyordu, "boşa alınıyor. Onunla istediğini yapabilirsin." Diaz'a bakıp sırıttı. Sanki ben yokmuşum gibi. İyi ki öyleydi; çünkü mutlaka yine kekelerdim. Bu, başkaları üzerinde iyi izlenim bırakan bir şey değildir. "Ya da," diye devam etti Rodriguez, "şuraya, suratının yanma çömeliyorsun ve öğrenmek istediğin şeyi ona soruyorsun."

Diaz homurdandı. Ellerini arkasına bağlamış halde birkaç kez odanın içinde gidip geldi. Düşündüğünde ya da bir şey hoşuna gitmediğinde hep yaptığı bir şeydi bu. Kaçtığı gün bütün bir sabah boyunca böyle yapmıştı. Sonunda iyiden iyiye başım dönmüştü.

Sonra baldırıyla Rodriguez'in çalışma masasına yaslandı.

"Buna niçin gerek duyuyorsun?" diye sordu ona bir baba edasıyla. "Yeterince oyuncağımız var ya. Yalnızca düğmeye basıyor ve elektriği açıyorsun. Bu artık bütün dünyada kullanılıyor. Temiz ve rahat. Bu sana yetmiyor mu?"

Hayır, bu ona yetmiyordu. Rodriguez teknoloji hayranı değildi.

"Onunla doğrudan temas olmuyor," dedi.

"Niye böyle bir şeye gerek duyuyorsun ki?" diye sordu Diaz.

Ama Rodriguez'i ikna edemedi. Rodriguez'in inandığı şeyler vardı artık. Rodriguez eğitimli bir adamdı, ilgilendiği şeyi takip ederdi. "Makinelerde," diyordu, "o kadar ıvır zıvır var. Her şeyleri mekanik. Hatta o sırada bir mühendis ya da doktor gibi beyaz bir önlük bi-

le giyilebilir. O kadar çok aktarma var ki, sanki insan o işi kendisi yapmıyor da telefon üzerinden yürütüyormuş gibi. Suçlu, o sırada senin keyfinin yerinde olduğunu görmüyor. Oysa bu," diyordu Rodriguez, "etkinin sırrı işte."

Daha önce de söylemiştim: Bu konu hakkında konuşmaktan hoşlanmıyorum. O zamanlar da bununla ilişkili hiçbir şey söylemedim. Yalnızca yeni olduğumdan değil. Ayrıca kekelemekten ve dolgu sözcüklerinden de korkuyordum. Fikrimi Diaz'a ancak Rodriguez işlerin nasıl yürüdüğünde bakmak için odadan çıktığında söyledim: Karşı tarafta iskele kurulmaya başlamıştı bile.

"Domuz!" dedim.

"Evet," diye başını salladı Diaz ikna olmuş biçimde, bu sırada aklı karışmış halde küçük figürü çevirdi, "Domuz. Sıçan. Kan emici."

Sustu. İkimiz de sustuk. Zavallı figür hareketsiz halde, baş aşağı, ikimizin arasında sarkıyordu.

"Peki sen," dedi gözlerini birden bana çevirerek, "sen niye altına yapıyorsun, ufaklık?" Diaz, koyu kahverengi gözleri olmasına ve bunlarla özel bir şey yapmamasına rağmen, rahatsız edici biçimde bakabiliyordu. Demek istediğim, onları kısmıyordu, gözkapaklarını kırpıştırmıyordu, dik dik bakmıyordu, öylesine insana bakıyordu. Ama yine de rahatsız ediciydi.

"Ben mi?" diye sordum. "Altıma yaptığım falan yok. Ancak, yani... nasıl desem... biraz fazla ileri gidiyoruz."

"Fazla ileri, fazla ileri gidiyoruz," diye başını salladı. "Evet, bizim işimiz fazla ileri gitmek zaten," diye ekledi.

"Tabii, tabii," dedim. "Fakat... nasıl desem... yani aslında biz burada yasaya hizmet ediyoruz, diye düşünmüştüm."

"Güce, ufaklık," diye düzeltti Diaz beni. Yavaş yavaş başım ağrımaya başlamıştı. Bunun Rodriguez'den değil de Diaz'dan kaynaklanması ilginçti.

"İkisinin aynı şey olduğunu düşünmüştüm şimdiye kadar."

"Evet öyle," diye onayladı Diaz. "Ancak sıralamayı unutmamak gerekir."

"Hangi sıralamayı?" diye sordum.

"Önce güç, sonra yasa," dedi Diaz bunun üzerine o eşsiz gülümsemesiyle, sessizce. Yani Enrique Salinas'ı tutuklamak ya da onu izlemekle yetinmeye karar vermek zorunda kaldığımızda, durumumuz işte buydu.

Hayır.

Kafamda olaylar yavaş yavaş karmakarışık bir hal alıyor ve birbirine giriyor: Soruşturma memuru olarak bir bölümünü elimde tuttuğum soruşturma noktaları, sorgular, Enrique'nin günlüğü, onunla ve babası Salinas ile, her şeyi yapmaya kararlı o tilkiyle sorgulamalara ek bahanesiyle yaptığım uzun sohbetler, ikisinin hapishanedeki sohbetlerinin ses kayıtları, son olarak da tüm bunlar hakkında dile getirmediğim düşüncelerim bu olayı içimde daha sonra öyle karmakarışık bir hale soktu ki, bunu anlatmak –korkarım– bana başlangıçta sandığımdan daha zor gelecek.

Bu zaman zarfında Enrique için bir dosya oluşturmuştuk. Onun varlığı hakkında bilgimiz vardı zaten. O, sicilimizdeki soyut bir kayıttı, er ya da geç kişisel olarak ortaya çıkmak zorunda kalacağını da biliyorduk. Onun hakkında konuşmuyorduk –onun hakkında konuşulacak bir şey yoktu–, yalnızca onun varlığını biliyorduk. Beklediğimizi aklımıza getirmeden sabırla bekledik: O sıralarda çok işimizin olduğunu söylemiştim zaten. Suikastı önlemek zorundaydık. Onun vakasının tesadüfen o sıralarda devam eden suikast vakasına ya da başka bir şeye dahil edilip edilemeyeceği hiç

umurumuzda değildi. Kaydedilmiş kişi er ya da geç şüpheli kişiye dönüşecekti, buna hiç kuşku yoktu. Bu, şimdi burada oturuyor ve hücremde yazıyor olmam gibi bir olguydu... ama bunu bir kenara bırakalım. Hakkımdaki karar henüz verilmedi, verilmişse bile bana sonrasında biraz zaman bırakılır. Uzunca olmasa da, yine de en azından temyize kadar. Böyle şeylerin nasıl yürüdüğünü biliyorum ne de olsa.

Kısacası, dosyamız Enrique'nin er ya da geç bir şeyler karıştıracağını biliyordu. Kaderi bizim tarafımızdan kararlaştırılmıştı bile. Fakat kendisi buna henüz karar vermemişti. Kararsızdı, süreyi uzatıyordu. Sokaklarda gezintiler yapıyor ya da günlüğüne bir şeyler yazıyordu, iki kişilik Alfa Romeo'su ile çevrede hız yapıyor, arkadaşlar arıyor ya da o anda canı istiyorsa yatağa, ipek gibi yumuşak kürklü kediciğinin yanına kıvrılıyordu. Enrique Salinas gençti, daha yirmi iki yaşındaydı, uzun saçları, ince bıyığı ve küçük keçi sakalı onu bizim gözümüzde daha en başından şüpheli kılıyordu. İçine kapanıp düşünüyor, etrafta hız yapıyor ve sevişiyordu. Evde az zaman geçiriyordu. Fakat Maria pencerede dikiliyor ve bekliyordu. Salinasların binasının on sekizinci katından çok şey gördüğünden değil. Büyük bulvardaki dalga dalga hareketlilik oradan karınca yığını gibi görünüyor. Ama Maria –Maria Salinas, Enrique'nin annesi– o zamanlar yine de tüm zamanını pencerede geçiriyordu.

Salinas bürodan döndüğünde, Maria'yı aramak için dairelerinin lüks odalarından geçerken onu orada buldu. Hiçbir şey söylemeden arkasında durdu.

Bir süre sonra Maria'nın, "Korkuyorum," dediğini duydu. Sustular.

"Hernandez ortadan kayboldu. Martino idam edildi. Vera evinden alındı," diye sıraladı Maria arkasına dönmeden.

"Biz alınanlardan değiliz," dedi Enrique onu omuzlarından kavrayarak.

Maria biraz olsun sakinleşmişti. Salinas'ın kolundan güç yayılıyordu. Güç, üstünlük ve güven. Bu Salinas her haltı karıştırmış ihtiyar tilkinin tekiydi, ama onu yaşlı olarak düşünmemeniz gerekir. Hatta gerçekte olduğundan daha genç görünüyordu. Elli yaşındaydı. Bir anlamda en iyi yaş.

Maria'nın heyecanlanan sesinin, "Bak," dediğini duydu yeniden, "baksana Federigo!" Caddeye işaret ediyordu. Orada siyah bir limuzini, kapalı bir arabayı, bizim birimimizden olan iki kişiden birini görmüş olabilirdi. Birden büyük bulvarda işimizin çıktığı olabiliyordu.

"Gel, pencereden uzaklaş, Maria!" dedi Salinas kararlılıkla.

Bu konuşmaları öylesine uydurduğumu sanmayın. Elbette orada değildim, nasıl olabilirdim ki? Ama bunlar bana ulaşıyordu. Onları görüyor ve duyuyordum. Onları görüyordum ve sorguluyordum. Onların ifadelerinin tutanaklarını tuttum. Ta ki bu tutanaklar sonra beni işaret etmeye başlayana kadar.

Maria'yı da sorguladık, onu nasıl sorgulamayabilirdim ki? Ayrıca bu Diaz'ın arzusuydu. Buna karşı çıktım, çünkü bence bunun bir anlamı yoktu. Fakat Diaz ısrar ediyordu, ben de onu sorguladım. Onu bir kez sorguladım ve sonra birkaç kez daha, Diaz'ın arzu ettiği gibi. Maria güzel bir kadındı, ince, bakımlı ve zarif. Koyu renkli saçlarını boyamıyordu ve bunun için haklı nedenleri de vardı. Aralarında parıldayan beyazlar saçlarının ışıltısını daha da artırıyordu. Maria kırk sekiz yaşındaydı ve insan ona hâlâ âşık olabilirdi, yemin ederim. Ne gözlerdi onlar! Sineğin kâğıda yapıştığı gibi onlara yapışmıştım. Neredeyse ben onu değil de o beni sorguluyor hissine kapılmıştım. Fakat sonra bu gözler-

deki korkuyu fark ettim. Sakinleşemesem de, bu en azından aramızdaki ilişkiyi yeniden bir düzene oturttu. Hayır, böyle bir kadının korkması insanı dehşete düşürüyor.

Ondan bir şey öğrenemedik ve bunun hepimiz farkındaydık. Anlamsız işleri sevmem. Bunu, yukarıda daha önce belirttiğim gibi, Diaz'a söyledim de.

"Bunun bir anlamı yok. Bana kalsa, kadını bu işin dışında tutardım," dedim ona.

"Olmaz. Bu onu kırar," diye reddetti. Diaz bazen acayip akıllı olabiliyordu. Bu sözü de o zamanlar akıllılığına vermiştim. Fakat durum farklıydı – ama daha önce de söylemiştim, yeniydim, işimizin tüm inceliklerini henüz kavrayamıyordum. Maria Salinas, yas tutmak ve bizim namımızı yaymak için yaşamak zorundaydı. Hiç kimse bu oyunda rolsüz kalmıyordu, bu da onun rolüydü. Yani onu kırılgan bir yumurtayı korur gibi koruduk. Ona, kibarca soruların yöneltildiği ve nazikçe beklendiği, tamamen formel sorgulamalar uygulandı. Tıpkı bir hastanedeki vizitede olduğu gibi. Bu sorgulamaların her birini düzenli bir tutanak belgeliyor. Bu doğruydu, işlemi yürütmemizdeki kusursuz meşruluğu kanıtlıyordu.

Salinas ile daha rahat konuşabiliyordum. Zamanla –vakasını artık tamamlanmış olarak görmeye başladığımızda– onun güvenini kazanmayı başardım. Hatta sonraları bu sohbetlere sevinir bile oldu. Bu da anlaşılır bir şey; çünkü bu sırada bir zamanlar değer verdiği şeyleri dile getirebiliyordu. Bu sayede yaşamının bazı anlarını yeniden yaşayabiliyor ve talihsizliği hakkında düşünebiliyordu. Ben de aslında kim olduğumu unutabiliyordum –vakası tamamlanmıştı ya– ve sadık bir tanık olarak onu dinliyordum, tıpkı hayran bir öğrenci gibi.

Yani ne hakkında konuştuklarını gayet iyi biliyorum, yanlarında olsaydım, bu kadar iyi bilemezdim.

"Federigo... tüm bunlar daha ne kadar sürebilir?" diye sordu Maria.

"Adından belli: olağanüstü hal," diye yanıt verdi Salinas. Bu meseleden artık biraz bıkmış durumda. Tüm bunları daha önce yüz kez söyledi, ama gerekiyorsa yüz kez daha söyler. Ağzına bir sigara götürdü. Salinas aromalı sigaralar içiyordu, her şeyde iyi markalardan zevk alıyordu. Üstelik bunları alacak parası da vardı.

"Demek ki artık çok uzun sürmez," diye deşmeyi sürdürdü Maria. Bu kez yanıt alamadı. "Artık çok uzun sürmez," diye sıkıştırdı Salinas'ı, "doğru mu Federigo, artık çok uzun sürmez, değil mi?!"

"Evet," dedi Salinas onu sakinleştirmeye çalışarak. "Bu hep böyledir, sana o kadar çok örnek sayabilirim ki. Gelirler, giderler. Ne kadar kötüyseler, o kadar çabuk." Duraksadı.

"Yalnızca bunları atlatmasını bilmek gerekir," dedi sonra. "Bunun için de her türlü şansımız var, Maria," diye de gülümseyerek ekledi.

Bu, gündelik kullanım için iyi bir sözdü ve Salinas da bunun tüm ayrıntılarını daha önce zımparalamıştı.

Maria da bundan sonra nelerin geleceğini biliyordu:

"İki çemberin dışında durursak," dedi sanki dua kitabı okurmuş gibi.

"Öyle," diye başını salladı Salinas sarsılmaz biçimde. "Takip edenlerin ve takip edilenlerin çemberi."

"Bu o kadar kolay mı, Federigo?" diye sordu Maria. Soru beklenmedik biçimde gelmişti ve oyunun kurallarına uymuyordu. Salinas hızlı, kuşkulu bir bakış atıyor karısına. Düşünmek zorunda.

"Hayır," dedi sonra dikkatlice. "Çemberler anlaşıldığı kadarıyla büyüyor ya."

"Sudaki halkalar gibi," dedi Maria.

"Öyle de denilebilir," diye onayladı Salinas munisçe. Bekledi. Hiçbir şey olmamıştı. Maria benzetmeyle yetinmişti. Salinas sakinleşti. "Her şey zamana bağlı," diye ekledi yalnızca.

"Ve olayların hızına," dedi Maria.

"Elbette," diye başını salladı Salinas. Yine fikir birliği içindeydiler. Son zamanlarda bunu her akşam böyle oynamaktaydılar.

Nazik bir oyundu bu, kurallarına dikkat etmek gerekiyordu.

"Boğuluyorum!" dedi Maria birden.

"Hayır, yalnızca nefes almaya çalışıyorsun," diye avuttu onu Salinas. "Benim gibi, herkes gibi." Birden tedirgin olmuştu. Ama şimdi gerçekten tedirgindi. "Saate bakma," diye çıkıştı karısına, "eve gelecektir."

Sonra sustular. İkisi de birer kolçaklı sandalyeye oturdu. Salinas aromalı duman bulutları üflüyordu. Uzun, kaslı bacaklarını uzattı, siyah mokasen ayakkabılar alacakaranlıkta parıldıyordu. Kusursuz elbisesinin düğmelerini açıp moda kravatını gevşetti.

Maria dimdik oturuyordu, elleri kucağındaydı.

Öylece bekleştiler. İkisi de Enrique'yi bekliyordu. Artık sicilimize kaydedilmiş olan Enrique'yi bekliyorlardı, öyle kaygılılardı ki, sanki bu onların kara yazgısıydı.

Önümde Enrique'nin günlüğü duruyor. Sayfalarını karıştırıyorum. Sayfalar bana tanıdık geliyor, arada bir okunamayan satırları çoktan çözdüm. Günlüğe, evi ararken el koymuştuk, Enrique'nin ölümünden sonra da ben aldım. Pek zorluk çıkartılmadı. Anılarımı yazmak istiyordum, deftere de bunun için ihtiyacım olduğunu söyledim. Defteri usulünce incelediler, sonra da bana teslim ettiler. Burada durumum gerçekten iyi, şikâyetim yok. Söylediğim gibi, böyle isteklere biz pek

aldırış etmezdik, bu kuralları koyan bilmişlerin ifade ettiği gibi. Onlara, günlüğün bana ait olduğunu söyledim. Bir anlamda yalan da sayılmazdı bu: Çünkü onu satın aldım.

Yanımda olması iyi. Onu satın almakla akıllılık ettim. Lanet olası hangi şeyin beni bunu yapmaya ittiğini bugün bile hâlâ bilmiyorum. Onu edindim, çünkü onun başka yerde olduğu düşüncesi bana kabul edilemez geliyordu. Bende olmalıydı. Ben de onu gizli arşivimizin bu tür depoları yöneten patronundan pazarlıkla aldım. Onunla çabuk anlaştım, çünkü zaafını biliyordum ve ona tesadüfen yardımcı olabilecek durumdaydım. Karşılıklı gümrük avantajları ve döviz meselelerinden çıkmış sıradan kavgalardan dolayı o günlerde bazı alkollü içki markaları konusunda bir darboğaz oluşmuştu. O kuru ayları mutlaka hatırlıyorsunuzdur. Çok fazla bir şey istemedi, Enrique'nin günlüğü için beş katını bile buluştururdum. Neyse ki o bunu bilemezdi. Belgelerdeki gerekli düzeltmeleri sonradan kendisi yaptı.

Şaşırdınız mı? Neden? Çok daha güzel hikâyeler biliyorum, bir başlasam, sonu hiç gelmez. Bize o kadar çok şey oldu ki. Teşkilatta da sonuçta insanlar çalışıyor. İnsan da her yerde insandır, ne türden olursa olsun.

Enrique, bu günlüğü üniversite kapatıldığında tutmaya başlamıştı. Yani zafer gününün ardından.

Bir sayfayı açıyorum:

"Günlerimden söz etmek: imkânsız. Planlardan: Yok böyle bir şey.

"Umutlarımı yok ettiler, geleceğimi yok ettiler, her şey yıktılar. Sefiller."

Sayfaları çevirmeye devam ediyorum.

"Ben varım. Buna hâlâ yaşam denilebilir mi? Hayır, yalnızca biyolojik bir yaşam. Göründüğü kadarıyla varoluşçuluk felsefesini artık yalnızca bir tek felsefe iz-

leyebilir: var olmamacılık. Yani var olmamanın içinde varoluşun felsefesi."

İtiraf ediyorum, örneğin bu benim için bir numara büyük. Felsefeden anlamam. Belki kulağa komik gelir, ama Enrique konusunda da bazen tıpkı Diaz ile yaşadığım türden zorluklar yaşıyorum: Onu anlayamıyorum. Bu bakımdan o da başıma ağrılar sokuyor. Elbette farklı başağrıları, tamamen farklı.

Sayfayı çeviriyorum.

"Var olmama. Var olmayanlar toplumu. Dün sokakta var olmayan bir insan, var olmayan ayağıyla var olmayan ayağıma bastı.

"Şehirde gezintiye çıktım. Cehennem sıcağı vardı. Etrafımda bildik akşam gürültüsü. Kaldırımda sinemalara ve eğlence yerlerine akın eden sevgililer ve insanlar. Sanki hiçbir şey olmamış gibi, hiçbir şey. Var olmayan yaşamlarını yaşıyorlar. Ya da belki onlar vardır, ama ben yokumdur? Her iki heriften biri caddede bir şey arıyor gibiydi. Burada her yerde o aynasız suratları var, kulak kabartıyor, koku almaya çalışıyor ve hiç kimsenin onlarla ilgilenmediğini sanıyorlar. Bu doğru aslında, insanlar onlarla ilgilenmiyor zaten. Şu birkaç ay yetti, onlara hemen alıştılar bile.

"Bir kafeteryaya girdim. Kendimi terasta bir sandalyeye saldım. Öfkeden, sıcaktan ve çaresizlikten dolayı burnumdan soluyordum. Teras dolup taşıyordu, küçük burjuvadan oluşan bir balmumu müzesi. İş, moda ve eğlence üzerine gevezelik ediyorlar. Bir kadın durmadan çığlık çığlığa kahkaha atıyordu. Kadınların parfümleri, şişmiş yağlı vücutlarının yapışkan kokusuyla karışıyordu. Sağımda siyah çerçeveli gözlüklü, koyu tenli bir tip, yağlı, kısa siyah saçı Amerikan tarzı arkaya doğru taranmış, dolgun suratı kulakların önünde kabakulak gibi boğum boğum olmuş. Ağzını şapırdatıyor ve kendi kendine konuşuyor ya da şekerleme

yalıyormuş gibi durmadan hareket ediyordu. Fakat sonra yalnızca fazla büyük kaçmış lokmasıyla bir şekilde uzlaşmaya varmaya, bir *modus vivendi*[1] bulmaya çalıştığını fark ettim. Karısı da yanındaydı, solmuş bir güzellik. Daha sonra kel kafalı bir herif yanlarına oturdu, onun yanında da karısı ve sıkıcı bir genç adam vardı, anlaşıldığı kadarıyla kel kafalının oğluydu. Yüzsüzlük yaparak onları dinledim. Oğlan, kısa bir süre sonra, sıcak bir gün olduğunu söylemenin zamanının geldiğini düşündü. Takma dişleri olan da buna karşılık verdi: 'Nasıl olduysa oldu. Önemli olan, bunu geride bırakmış olmamız.' Sonra birden açıkladı: 'Bizi zaten yalnızca kara toprak bekliyor.' Şaşırarak başımı kaldırdım: Acaba o nerede yaşadığını biliyor olabilir miydi? Hayır, olamaz, yalnızca takma dişlerin onu bu kadar kuşkucu yaptığından emindim. Alt ve üst çene, olağandışı ve deli bir anda onun ağzına çakılmış ve şimdi, bir tür inatla ve acı dolu kararlılıkla, sonsuza kadar orada taşımak zorunda olduğu iki deve nalıydı (gerçi iyice düşünmem gerekirse, deve nal takılan bir hayvan değil). Karısı, solmuş güzellik, düz, sahte sesiyle durmadan gevezelik ediyordu. Kırsaldan sevkıyatın başladığı haberini sevinçle yayıyor ve pazarda nelerin satıldığını sayıyordu. Kel kafalının karısı da sohbete katıldı, ardından da kel kafalı. İlerleyen konsolidasyonla birlikte yaşamın daha iyiye gittiği konusunda hemfikirdiler. İş hayatında hareketlenmenin görüldüğünü sevinerek saptadılar. Koşullar daha iyiye gidiyor – kelin görüşü bu yöndeydi. İyimser bir hava oluştu. Yeniden soğuk içecekler ısmarlandı. Ortalarına bir bomba atmayı çok isterdim."

Sayfaları çevirmeye devam ettim.

"Olaylardan dolayı üniversite kapalı olduğundan

[1] (Lat.) Birlikte yaşama yolu ya da biçimi; güçlüklere karşın geçinme yöntemi. (Y.N.)

bu yana çocuklarla artık konuşulamıyor. Bir şeyler çevirdiklerini biliyorum. Bir yerlerde buluştuklarını biliyorum. Kumsala gittim, mavi kıyıya. Oradaydılar. Biliyordum. C. ile konuşmaya çalıştım. Bana güldü. Yüzmeye geldiklerini söyledi. Bana güvenmiyorlardı. Üstelik tüm bunlar babam yüzünden, yalnızca onun oğlu olduğum ve tesadüfen servetinin içine doğduğum için. Her yerden dışlandım. Ne kadar onur kırıcı!"

Sayfaları çevirmeye devam ediyorum.

"İntihar düşüncesi akşama doğru geliyor, tarifeye uygun olarak. Bu saatlerde en çekici halini alıyor. Güneşin inmesiyle birlikte cazibesi artıyor, sıcak lenf gibi derinin altına nüfuz ediyor, kasları yumuşatıyor, iç organlarımı ayağa kaldırıyor, kemiklerimi ufalıyor ve tatlımsı bir tiksintiyle dolduruyor beni, ona izin vermek ise iğrenç bir zevk. Onu yalnızca bir şeyle geri püskürtebilirim: anneme duyduğum kaygıyla karışık sevgimle.

"Bir de elimde olanak bulunmayışıyla. Babamın tabancası: Ama onu para kasasında saklıyor. Kendime bir silah edinmeyi ihmal ettim: Şu sıralarda bu oldukça zor. Aslında en avantajlı yöntemdir, çünkü pratik ve hijyenik ve inanılmaz basit patlama yüzünden, onun ardından derin bir sessizlik olacağını, başka hiçbir şey olmayacağını düşünüyorum. Diğer her şey çalışmakla ve zahmetle ilişkili. Kendini asmak: İpin seçimi, sonra tavanda uygun yeri bulmak, sonra bağlamak ve düğümü denemek – ve sonra altımdaki sandalyeyi de tekmeleyip devirmem gerekiyor! Sonunda çatırtı sesi – bu noktada artık dayanamıyorum bile, hangi görüntüyle, hangi kaçınılmaz saygısızlıkla sonra sevdiklerimin gözlerinin önüne çıkacağım. Zavallı annem!... Ya da Büyük Bulvar'a atlamak. Ama bu düşüş, aşağı varana kadar geçen zaman, asfaltın gözlerime doğru tek bir hareketle yaklaşmasının görüntüsü ve sonra o çığlık! – İlaçlardan da tiksiniyorum.

"Elbette yaşamak da bir tür intihar: Yalnızca dezavantajı şu ki, korkunç uzun sürüyor."

Sayfaları çevirmeye devam ediyorum.

"Belli durumlarda intihar kabul edilemez. Yani perişan haldekilere karşı bir saygısızlık."

Bak hele. İtiraf ediyorum, bu satırlarda gözlerim bir şeyle doluyor hep biraz. Enrique henüz gençti, çok genç. Her şey için bir argümana gerek duyuyordu. Yaşam için bile. Böyle biri henüz çocuk kafalıdır, erkek değildir. Ama yine de, böyle satırlar yüzünden Enrique'nin günlüğünü arşivde küflenmeye terk etmek bana katlanılmaz geliyordu. Onu satın almış olmam, benim için şimdi bile bir teselli.

Sayfaları çevirmeye devam ediyorum.

"Yaşamım beni tiksindiriyor. Bu ataleti sona erdirmek, suskunluktan çıkmak!.. Evet, suskunluk hakikattir. Ama sessiz olan bir hakikat ve konuşanlar haklı çıkacaktır.

"Konuşmak zorundayım. Yalnızca konuşmaktan da fazlası: Harekete geçmeliyim. Yaşamama değecek bir yaşam sürmeyi denemeye cesaret etmeliyim."

Sayfaları çevirmeye devam ediyorum.

"Dünkü kaza. Beyaz bir otomobil gözlerimin önünde bir motosiklet sürücüsüne hızla çarpıyor. O çığlık. Motosikletin arkasında oturan kadını kaldırımın kenarına yatırdılar. Etrafını insanlar sardı. Kanı yolda yavaşça akarak bir birikinti oluşturdu.

"Bu sabah, topallayan gazete satıcısı kadın. Bir kızı var, çok güzel bir çocuk. Görüldüğü kadarıyla onun son umudu. Çocuğu olanaklarının ötesinde giydiriyor, onu şekerlemelere boğuyor. Bu sabah kız yanından kaçıp gitti ve biraz ötede trafiğin ortasında durdu. Annesi ona seslendi: Kız onunla uzaktan alay etti, nanik yaptı ve yüzünün şeklini değiştirdi. Topallayan gazete satıcısı kadın durmadan onu çağırdı: 'Gel buraya, kü-

çüğüm, güzelce gel, çikolatanı ye!' Sonunda kız ona yaklaştı. Çocuk kadının uzanabileceği mesafeye yaklaştığında gazete satıcısı kadın onu tuttu ve dövmeye başladı. Koltuk değneklerinin hırsıyla ve umudu boşa çıkartılmış bir insanın acımasızlığıyla.

"Korkunç şeyler, günümüzde artık normal dünya düzenimize ait olmalarına rağmen, beni hasta ediyorlar. Bense daha bir şeyler yapmak istiyorum!"

Sayfaları çevirmeye devam ediyorum.

"Sokakta R.'ye rastladım."

Sayfaları çevirmeye devam ediyorum.

"R. ile ben sohbet ettik. Olası bir dostluk mu? Tuhaf, üniversitede birbirimizi pek de fark etmemiştik."

Sayfaları çevirmeye devam ediyorum.

"R. beni ziyaret etti. Üniversitede benden nefret ettiğini, beni varlıklı ve kaygısız playboylardan sandığını itiraf etti. İkimiz de buna güldük. R. yoksul. Burslu okuyor ve tatilde çalışmak zorunda. Sonra karşılıklı olarak içimizdekileri döktük. Her şey hakkında tıpkı benim gibi düşünüyor. Ama onun duyduğu acı daha büyük. Belki biraz da fazla büyük. Fakat bu anlaşılır bir şey; çünkü öğrenim görebilmek için çok daha fazla özveride bulunuyor ve şimdi her şeyin boşa olduğu ortaya çıkıyor. Çok korktuğunu itiraf etti. Bu duygu onu sürekli takip ediyor. Yine de her şeyi yapmaya hazır. Tuhaf: Ben korkmuyorum, yine de dikkatliyim. Bir şeyler yapmak gerekir, diyor: Gerçi bu onu korkusundan kurtarmazmış, fakat sonunda bir şey yapmak zorunda bırakırmış. Bu türden herhangi bir şey planlayıp planlamadığını ya da halihazırda herhangi birileri için çalışıp çalışmadığını sordum ona. (İnsan ne kadar ahmakça ifadeler bulabiliyor!) Açık bir yanıt vermedi, yalnızca muğlak biçimde gülümsedi. O bile bana güvenmiyor. Bu içimi burktu.

"Bu arada annem R.'yi sempatik bulmadı. Neden,

diye sordum ona. 'Komik gözleri var,' dedi. Ne argüman ama! Buna çok güldüm ve onu öptüm."

Sayfaları çevirmeye devam ettim.

"R. ziyarete geldi. Mantıklı bir iş olursa belki katılırım, dedim ona. Hiçbir söz vermedi. Ama yine de bir şekilde rahatlamıştım. Sonunda beni sıkan suskunluğumu ve dikkatliliğimi kırmıştım. Şimdi en azından biri beni biliyor: Artık o kadar yalnız değilim. Onun güvenini kazanmak zorundayım. Bir şeyler yaptığından eminim."

Önce bir duraksıyorum. Günlüğü kapatıyorum. Oturuyor ve düşünüyorum. Enrique'yi, yaşamaya, eyleme, dostluğa ve sevgiye öylesine hasret şu çocuk kafalıyı düşünüyorum.

Bir dostluğun beklenmedik olasılığını gördüğünü sandığı R.'yi düşünüyorum.

Bu R.'yi o zamanlar gayet iyi tanıyorduk zaten. Bu Ramón'du, Maria'nın yargısı her türlü kuşkuyu bertaraf ediyor. Bu Ramón'du, evet Ramón G. ya da diğer adıyla Çelik Gözlü.

Onu nasıl betimlesem? Bir sülük düşünün. Ama hayalperest bir sülük – işte alın size Ramón. Her zaman birilerinin kanını emerdi. Durmadan, sabırla, huşu içinde. İnsanları konuşturma yeteneğine sahipti. Bunu nasıl yaptığını biliyorsam, ne olayım. Ama çekmeniyle kime yapışsa, o kişi neredeyse ânında konuşmaya başlıyordu; sanki kurbanına tükürükle birlikte bir aşı maddesi enjekte ediyordu. Böyle tiplerin bir hilesi olduğuna inanıyorum: Herhangi bir şeyle kendi kişilikleri üzerinde ilgi uyandırıyorlar ve sonra derhal susuyorlar. O andan itibaren yalnızca susuyorlar. Eh, tabii ki hep zamanları da var. Böyle biri, yalnızca kurbanın gevezeliğiyle, önerileriyle, çoğu kez de parasıyla, bazen de bedeniyle kurtulabilecek yitik bir oğlan izlenimini yaratır. Ramón için sonuncusunda bir kadının

ya da erkeğin söz konusu olmasının neredeyse hiçbir bir önemi yoktu ve her ikisinin birlikte olması en sevdiği şeydi. Ama her ne pahasına olursa olsun, bunda ısrar edeceği söylenemezdi. Ramón seçici değildi ve kendini her zaman olanaklarına göre ayarlardı. Birinin kanıyla karnını doyurduğu anda ondan düşer ve başka birine yapışırdı. Fakat bu sırada önceki avlarının tadını bir daha hissederdi ve yeni kurbanı Ramön'un –genelde kendisininkiyle örtüşen– tanıdık çevresinin bir yığın ahmaktan, ahlaki cesetlerden ya da aşağılık şahsiyetlerden oluştuğunu öğrenmekten memnun olurdu çoğu kez. Sonra kurbanda, kendisi hakkında tersi bir görüntü yaratmak için, konuşma akışı başlardı. Ramón da onu dinlerdi. Suskunluğuyla onu cesaretlendirir, anlayışıyla onu harekete geçirir, teslimiyetiyle ya da hayranlığıyla onu gıdıklar, kendi yardıma muhtaçlığıyla onu kendisinden yüksekteki bir kaideye yüceltirdi. Üstelik çok dikkat ederdi, donuk, yansıtan, hareketsiz ve biraz da delice bakan gözlerini hırslı bir dikkatle kurbanının üzerine odaklar, o sırada bir sonraki kurbanını düşünürdü.

Ramön güzel bir genç adamdı, uzun boylu, cılız, siyah saçlıydı, genellikle giydiği rahat spor giysiler ona yakışırdı.

Maria yalnızca gözlerini komik bulmuştu. Eh, teşkilattaki uyuşturucu sorumluları bunun için daha doğru bir ifade bulurdu. Böyle bir şeyi o zamanlar ciddiye alıyorduk. Vatanın ahlaki varoluşu teşkilatın vicdanına emanet edilmişti. Albay buna önem veriyordu. Temiz bir halk ve temiz ruhlar görmek istiyordu. Bu, istisnai olarak hem parlamentoda hem teşkilatta aynı vurguyla dile getirdiği ifadelerdendi. Yani oraya buraya arada hep darbe indirdik. Uyuşturucular pahalılandı. Ramón o sıralarda para sıkıntısı çekiyordu ve bu nedenle gözleri daha kavruktu, daha çelik grisiydi ve daha boş ba-

kıyordu. İftiralarından, korkusundan, öngörüsünden ve acısından başka bir şeyi kalmamıştı.

Enrique'ye anlattığı her şey gerçekti. Burs alıyordu, tatilde çalışmak zorundaydı ve yoksuldu. Fakat ebeveynleri yoksul olduğu için yoksul değildi. Ramón on yeni yaşındayken evden kaçmıştı. Bunu nasıl yaptığını şeytan bilir, ama suç sicili yoktu. Fakat onun hakkında öğrenmek istediklerimizi öğrenmiştik. Meslek hanesine "filozof" yazan, herkesin tanıdığı homoseksüel Max ile kaçmıştı. El sanatları ürünleri üreten bir komüne katılmıştı. İplik eğiriyor ve dokuyorlardı, erkekler ve kadınlar birlikte, çırılçıplak. Bunun neresinin eğlenceli olduğunu biliyorsam, ne olayım. Komünü terk etti ve bir kızla bir araya geldi. Kızı terk etti ve bir kadınla bir araya geldi. Kadını terk etti... devam etmiyorum. Gördüğünüz gibi, Ramón huzursuz bir kişiliğe sahipti. Basacak sağlam toprak arıyordu, çünkü korkuyordu. Kendinden ve başka herkesten korkuyordu. Toplumdan korkuyordu, çünkü hep söylediği üzere, toplumun katledici yasalarını biliyordu. Özellikle de teşkilattan korkuyordu, teşkilattan korkuyor ve nefret ediyordu. Fakat benim görüşümü öğrenmek isterseniz: Ramón korkuya gerek duyuyordu düpedüz. Şeytan bilir niye, benden bir açıklama beklemeyin. Ruhtan anlamam, sonuçta ben polisim, bu benim eğitimini aldığım mesleğim. Fakat şu kadarını söyleyebilirim ki, böyle bir tip bizim için özel bir şey değildi, bunlardan yeterince var. Sonra birden kendilerini koyuvermekten korkarlar. Onlar için herkes ve her şey kötüdür, böylece kendileri de kötü olabilir. Onun dışında her biri kendi içinde çok farklıdır. Bu Ramón üniversitede okuyordu. Üniversitede onun hakkında bir şey bilmiyorlardı. Sınavlarını büyük başarıyla veriyordu. Bilgisiyle saygınlık kazanıyordu. Kendi tarzıyla profesörleri parmağında oynatıyordu. Onları dinliyordu, onlar da ona an-

latıyordu. Ama gözleri... Fakat bundan daha önce de söz etmiştim. Tüm bunları bir araya getirin işte. Böyle bir insandı bu Ramón.

Tesadüfen bizim elimize düşmüştü. Yani tam da bu noktada bizim elimize düşmesi bir tesadüftü. Başka bir zaman da elimize düşebilirdi. Ama er ya da geç elimize düşeceğinden doğrusu hiç kuşkum yoktu. Bu kez gerekçeyi, Enrique'nin günlüğünde "üniversitede ayaklanma" olarak ortaya çıkan şey oluşturmuştu.

Öyle çok da büyük bir ayaklanma değildi. Oğlanlardan birkaçını tutukladık, kimse özel olarak dikkat etmiyordu. Zafer gününün üstünden çok geçmemişti, tüm hapishaneler ve zindanlar ağzına kadar doluydu, tutuklular koridorlarda sardalyeler gibi üst üste yığılmıştı. Üniversiteden demokrasiyi silmek için fazla zamanımız yoktu. Arada bir birkaç tokat iniyordu, oğlanlardan çoğunu Diaz sonra yine hemen salıveriyordu. Ama Ramón dikkatini çekti. Onu koridora dikti. Alnı ve elleri duvarda, kurala uygun biçimde.

Bir gün öncesinde sabaha kadar çalışmıştık, bu oğlandan artık sıkılmıştım.

"Ondan ne istiyorsun?" diye sordum Diaz'a.

"Henüz bilmiyorum," diye karşılık verdi. Diaz yorulmak nedir bilmezdi ve onun gözlerini yanıltmak mümkün değildi. O zamanlar Ramón hakkında hiçbir şey bilmiyorduk. Yalnızca sabıkası olmadığını öğrenmiştik. Bunu telefonla öğrenebiliyorduk. Başka da bir şey bilmiyorduk. Sürenin daha başındaydı, zafer henüz tazeydi, kayda alınma tamamlanmamıştı. Kimlik bilgilerini ortaya çıkartmak birkaç gün sürerdi. Diaz'm ise acelesi vardı. İşimiz çoktu.

Diaz da onu koridordan içeri çağırdı. Oturmasına izin verdi. Sonra ona birkaç soru sordu, öylesine, rasgele. Ramón iyi dayanıyordu. Fakat Diaz soru sorabiliyordu. Yaklaşık on beş dakika sonra Ramón bağırmaya

başladı. Gerilime artık dayanamıyordu. Enrique'ye yalan söylememişti: Kendisini kesin biçimde bir şeye bağlayacak bir şeyler yapmak zorundaydı. Şansı vardı ki, onun bu halini anlayan bir bakışa rastladı. Diaz da yardıma muhtaç olanlara severek yardım ederdi.

Daha önce de söylediğim gibi, Ramón bağırmaya başladı. Bütün nefretini üstümüze kustu. Suçsuzları ağlarına çeken iftiracılar, dedi bize. Kasaplar, katiller, cellatlar, dedi. Ve böyle devam etti. Diaz başı eğik, onu dinliyordu, dirseklerini masaya dayıyor ve parmak uçlarını yüzünün önünde birleştiriyordu. Dinleniyordu. Birden Ramón sustu. Sessizlik oluştu, uzun bir sessizlik. Sonra Diaz zahmetle yerinden kalktı. Yavaşça masanın etrafından dolandı ve baldırıyla masaya oturdu. Bu onun en sevdiği pozisyondu. Bir süre böyle oturdu, Ramón'un karşısında. Sonra birden öne doğru eğildi. Kendisini özel olarak zorlamadı, kalıcı izler bırakmamaya özen gösterdi. Onun ardından sırada Rodriguez vardı. Yeni olan ben, tutanak yazıyordum.

Bunun ardından pek fazla söze gerek kalmamıştı. Ramón tekrar yerine oturdu. Diaz ona sigara içip içmediğini sordu. Sigara içiyordu. Diaz ona kendi sigara paketini uzattı. Rodriguez ona susayıp susamadığını sordu. Susamıştı. Rodriguez önüne bir bardak koydu ve buzdolabından portakal suyu getirdi. (Bu öldürücü işte ve sıcakta bütün gün boyunca o lanet olası portakal suyuyla yaşıyorduk.)

Sonra Diaz ona ne yapması gerektiğini, hangi zaman aralıklarıyla, hangi aracıyla ve hangi biçimde raporlarını vereceğini kısaca açıkladı.

Ondan ilk kez Enrique Salinas ismini duyduk.

Enrique'nin günlüğündeki belli sayfaları bilinçli olarak atladığımı itiraf ediyorum. Bu doğru değildi. Felaket sonuçlarıyla o otomobil yolculuğuna doğru götüren

önemli bir olay akışıydı burada söz konusu olan. Yani bunu hasıraltı etmek için bir neden yok.

Kaldı ki bu, dürüstlüğe de sığmazdı. Ki ben dürüst olmak istiyorum – şimdi dürüst olmayacaksam, ne zaman olacağım ki. Öncelikle Enrique'ye karşı dürüst. Ama Estella'ya ve kendime karşı da.

Sayfaları geriye doğru çeviriyorum. Neredeyse Enrique'nin günlüğünün başına kadar.

"Bir ağzın biçiminin (ve aynı zamanda hareketinin) bir çiçeğe benzeyebilmesi (rüzgârdaki bir çiçeğe) inanılmaz bir şey. Ama yine de böyle bir ağız var."

Sayfaları çevirmeye devam ediyorum. Boş bir sayfa, sayfada yalnızca iki harf.

"E.J."

Estella Jill. Ya da yalnızca Jill. Bu ikincisini, Amerikalı adını kullanmayı yeğliyordu. Anne tarafından Amerikalıydı.

Sayfaları çevirmeye devam ediyorum.

"J. sanki güneş bir insanın içinde ışıldıyormuş gibi. Bütün öğleden sonra güneş banyosu yaptım."

Evet, bu da Enrique'nin tarzı. İntihar düşünceleri, iç karartan sokak sahneleri, nefret ve aşk. Hepsi yan yana, karmakarışık, iç içe geçmiş. Enrique bir yeniyetmeydi, çocuk kafalıydı.

Sayfaları çevirmeye devam ediyorum.

Bir hayli çevirmek zorundayım. Sonra herhangi bir giriş öyküsü olmaksızın:

"Nasıl mı oldu? Bilmiyorum. Birden onu kollarımda tutuyordum. Kapıyı kapattım. Onun üzerine eğildim. Ağzımı onun dudaklarının arasına gömdüm. Kızılderili dokuması büyük battaniyenin üstünde yatıyorduk. Çırılçıplak. Birbirimize sokulduk. Beni nasıl arzuladığını hissediyordum. İşte o anda korkunç, aptalca ve açıklanamaz bir şey oldu. Bunu yazmak zorundayım. Ancak yazarsam bundan kurtulabilirim. Fakat

şimdi bile o uzun dakikaların korkunç ve aynı zamanda gülünç kâbusu beni sarıyor.

"Haydi anlat. Şey, onun isteğini yerine getiremedim. Haftalardır bu ânı beklemiş olan ben. Çaresizce onun yanında yatıyordum yalnızca. Bana sarıldı. Titrediğini hissediyordum. Sonra titremesi durdu. Beni yalnızca okşadı, şimdi soğuk bir elle, bir anaokulu öğretmeni gibi. Ona bakmaya cesaret edemiyordum. O anda konuşmaya başladı. Bana teşekkür ettiğini söyledi. İsteseydim onu alabilir, ona sahip olabilirmişim, ama ben onu istiyormuşum, fırsatı ve tesadüfü değil. İşte bunu hiç unutmayacakmış. Minnettar biçimde bana sokuldu –ama bedeni soğuktu artık– ve beni öptü, gözlerimi ve alnımı. Sonra kalktı ve giyinmeye başladı. Bu arada sürekli bana bakıyor ve gülümsüyordu. Elimi ona doğru uzattım. Kanepeye yanıma oturdu. Sonra üzerime eğildi. Beni okşamaya başladı. Eli ne kadar da hafif ve narindi! Beni okşadı, ta ki... Sonra iç çamaşırlarını tekrar çıkardı. Çok yavaş ve düşünceli biçimde. Bu arada bana bakıyor ve gülümsüyordu. Aklım artık pek yerinde değildi. Nihayet yanıma yattı. Ve sonra...

"Daha sonra aşağıya bir bara indik. Sonra bütün akşam güldük, güldük ve güldük!"

Sayfaları çevirmeye devam ediyorum.

"Mutluluk aklımı başımdan alıyor. Bu daha bir şey değil. Mutluluk felç ediyor. Geriye kalan her şeyi unutuyorum. Sanki yaşamaya hakkım varmış gibi yaşıyorum, sanki gerçekten varmışım gibi yaşıyorum. Planlar yapıyorum, gelecek hayalleri görüyorum, ikimizin yaşamını düzenliyorum, onunla evlenmek istiyorum, sanki ikimizin dışında başka hiç kimse yokmuş gibi. Tüm bunların ne kadar olanaksız olduğunu da hissediyordum, çünkü gelecek yok, yalnızca şu an var, durum, olağanüstü durum."

Sayfaları çevirmeye devam ediyorum.

"Onunla konuştum. Ona ne düşündüğümü söyledim. Beni anladı. Beni her konuda anlıyor. Ona tarifsiz bir şükran borcum olduğunu hissettim ve rahatlamış olarak elini tuttum. O anda birden düğünden ve evi nasıl döşememiz gerektiğinden söz etmeye başladı."

Sayfaları çevirmeye devam ediyorum.

"Daha fazla dayanamıyorum. Ben bir ahmağım, ne istediğimi kendim de bilmiyorum. Artık karar vermek zorundayım: ya o ya da... Peki, her ikisi olursa? Hayır, bu olanaksız... Ama ya yine de olursa?.. Zihnim bulanık; kötü olan, zihnimin bulanık olması. Aslında –korkunç bir duygu– onu hiç de iyi tanımadığımın ancak şimdi farkına varıyorum. En azından yeterince tanımadığımın. Yalnızca onu değil, kendimi de tanımıyorum. En azından yeterince tanımıyorum. Ne istediğimi öğrenmek zorundayım. Onu daha iyi tanımalıyım, kendimi de. Ama nasıl? Sohbetler yeterli olmuyor, sözcükler hiçbir şeyi açığa çıkartmıyor. Bir şey düşünmem gerek. Ama ne?"

Otomobil yolculuğu kızın fikriydi.

İşte bu otomobil yolculuğunu betimlemem gerekir. Bu zor bir şey değil, çünkü onu tüm ayrıntılarıyla biliyorum. Enrique yolculuğun bir çizimini günlüğüne yapmış. Ama onunla bu konu hakkında bizzat da konuştum. Eksik kalanları ayrıntıları ise Estella tamamladı. Daha doğrusu Jill.

Onu da sorguladık. Çok fazla zorlamadık ama. Tutanağa yazdırdıklarını kabul ettik, yani hiçbir şey bilmeden olayın içine çekildiğini. Zaten öyleydi de, Jill ile bir alıp veremediğimiz yoktu. Ama kuralları uygulamak gerekir. Her şeyden önce bir tutanak düzenlenmek zorundaydı. Bu durumda da incelemelerimizin kapsamlı titizliğini ve yasallığını kanıtlayacak bir tutanağı yine ortaya koyabilirdik.

Ona karşı saygıya benzer bir şey hissediyorum. Enrique'nin kaderi o günlerde artık iyice şekil almaya başlamıştı, hükmü soruşturmayla verilmiş gibiydi. Jill onun nişanlısıydı. Bu da insanı bazen etkileyebiliyor.

Altı ay sonra onunla yeniden karşılaştım. Enrique o zaman artık hayatta değildi. Böylece Enrique'nin hikâyesini düşünmeye başladım. O sıralarda başağrılarım, acı veren, dindirilmez başağrılarım bana musallat olmuştu.

Ben de Estella'yı ziyaret ettim. (Daha doğrusu Jill'i.) O arada evlenmişti, ünlü bir işadamı olan Anibal Roque T. adında biriyle. Ondan öğleden önce bir görüşme ricasında bulundum. Ufaklık nasıl da korkmuştu!.. Sonra duyduğu o büyük rahatlamanın ardından nasıl da uysallaşmıştı!..

Beni Estella'ya götürenin ne olduğunu düşünüp duruyorum. Karşı konulmaz bir şey, bir tür takıntıydı bu. Daha önce de söylemiştim ve yine söylüyorum: Ruhtan anlamam, en az da kendi ruhumdan anlarım. Yalnızca bir şeyi hissediyordum, ki bundan da emindim. O da, bu olayda herkesin kendi payına düşen bedeli ödemek zorunda kalacağıydı, herkesin. İşte onun da bu olaydan öyle tertemiz kurtulamayacağını anlamasını sağlamalıydım. Maria yas tutuyordu, ama o bu bedeli farklı biçimde ödemek zorundaydı. Jill bunu biliyordu zaten, bunu bilmediğini sanmayın. Yoksa niye pes edecekti ki? Öncelikle belki korkudan dolayı –bunun için de kuşkusuz, ben ona gerekçe oluşturmuştum–, ama yalnızca korkudan dolayı da değil, buna her zaman için yemin edebilirim. Jill sinsiydi, ilişkimize şantaj görüntüsü vermeye çalışıyordu, bunun için de, söylediğim gibi, bir neden bulabiliyordu: Fakat beni buna tam olarak hiçbir zaman ikna edemedi, belki kendisini de tam olarak ikna edememiştir. Yoksa suçunun cezasını mı çekmek istiyordu, öte yandan benim de on-

da bir suç ortağını aramış olmam gibi? Bana acıyor muydu yoksa benden nefret mi ediyordu – bu onun sorunuydu. Fakat bu olay, onunla ilgisi olan herhangi birinin temiz kalmasını mümkün kılacak türden değildi: Bence Jill'in de bunu anlaması gerekiyordu – öyle apar topar evlenirken her neyi hayal etmiş olursa olsun.

Acı dolu ve tatlı bir ilişkiydi, günahkâr bir ilişki – bunu itiraf ediyorum. Fakat çekiciliği herhalde özellikle bunda yatıyordu. Herhangi bir aptalca zorlama, Jill'e Enrique'nin günlüğünden bazı şeyleri okumama neden oldu. Adilikten değil, inanın bana. Demek istediğim, Jill'e, ona acı çektirmek ya da kendim –lanet olsun nasıl desem– bundan zevk almak için Enrique'nin günlüğünden bir şeyler okumadım. Benim için hiçbir şekilde zevk değildi. Enrique'nin gölgesi bir şekilde üstüme düşmüştü ve benim için fazla ağırdı. İkimizin de üstüne düşmesini istiyordum. Buna hakkım vardı, her ne derseniz deyin, hakkım vardı; çünkü biz birbirimize aittik, Enrique'nin gölgesi ikimizin de üstünde bir yüktü. Onu birlikte taşımamızı, onun altında, bu büyük, ürkütücü şemsiyenin altında fırtınada kaybolmuş iki kişi gibi birlikte yürüyüp gitmemizi istiyordum...

Aptalca bir şeydi bu. Estella çıldırdı. Kendini yatağa atıp çığlıklar attı. Hepimize, bana, Enrique'ye, tüm erkeklere ve de tüm yaşama katil dedi.

"Katiller!" diye bağırdı.

"Ya sen?" diye sordum ona. "Sen nesin? Bir orospusun sen, orospu!" İster inanın ister inanmayın, kendimi onu hıyanetle suçlarken ve şüpheliyle, yani Enrique ile birlik olmamasını başına kakarken yakaladım. Bunu polis olan ben yapmıştım.

Aslında Jill'i de iyi anlıyordum. Jill bir kadındı, her şeyden önce bir kadın.

Yani kısacası, şu şehirlerarası yol vardı. Kıyı bo-

yunca ilerliyordu. Yarımadanın koya uzandığı yerde – bilirsiniz işte. Mavi Kıyı'ya gitmek isteyen bu yolu kullanmak zorundaydı. Enrique ile Jill o gün Mavi Kıyı'ya gitti. Yüzmek istiyorlardı. Ayrıca Enrique kumsalda birini aradı.

Aradığı kişiyi buldu da, buna kalıbımı basarım. Hepsi orada toplanmıştı, şu veletler. Akıllıca düşünülmüştü: Kumsal büyüktü ve kendilerine kuytu bir yer seçmişlerdi. Taşınabilir radyolarını kapattılar, biz de dinleme cihazlarımızı unutabilirdik. Fotoğraflarını çektik, on düzine film. Buna izin verdiler, onları zaten tanıdığımızı biliyorlardı. Onların üstüne çullanabilirdik, bu kadarını elbette yapabilirdik. Peki ya sonra? Profesyoneldiler, hiçbir şey yapmıyorlardı. Ağızlarından tek kelime bile alamazdık. Onlardan öğrenebileceklerimizi zaten biliyorduk. Hepsi bir vitrin sergisiydi, tehlikeye attıkları pek bir şey yoktu, eylemleri onlar uygulamıyordu. Lanet olsun, ne yapabilirdik ki? Olaylar olgunlaşmadığı sürece onları gözlemlemekle yetindik. Ardından hepsi kayboldu. Sanki yer yarılıp da içine girmişlerdi. Seçtiğim bu şey, lanet olası bir meslek, kimseye önermem.

Şu C. de oradaydı, adını açıkça yazmıyorum. Hatırlarsanız, Enrique daha önce günlüğünde ondan söz etmişti. Onun tanınmasını sağlayan, yalnızca Enrique değildi, bu konuda içiniz rahat olabilir. Suikastta onun parmağı yoksa, kellemi keserim. Fakat bir suikast planladıklarını biz daha öğrenemeden ortadan kaybolmuşlardı.

Hayır, Enrique ile servetinden dolayı işbirliği yapmamış değiller. Aralarında varlıklı çocuklar vardı, üstelik yalnızca bir tane de değil. Tersine, Enrique'nin parasından memnun olurlardı. Fakat Enrique eğitim almamıştı. Ama onlar, söylediğim gibi, profesyoneldi. Bir riske girmek akıllarına bile gelmiyordu. Yalnızca En-

rique, şu çocuk, askerlik şubesine gider gibi öylesine gidip onlara katılmayı düşünebilirdi.

Fakat oraya gitmişti. Gülünç üniversite hikâyeleriyle eğlenen keyifli bir öğrenci grubuyla karşılaştı. Herkesin böyle bir öyküsü vardır. Öbürleri de gülmekten kırılıyordu.

Eh, bu işler böyle yürürdü. Sonra Enrique arkasını dönüp ağır adımlarla Jill'e doğru gitti. Rengârenk elbisesiyle Jill o gün çok güzeldi ve kumsalda elbisesi üzerinde değilken daha da güzeldi. Enrique ise kızgındı.

"Boş ver onları," diye teselli etti Jill, "sen onlardan biri değilsin."

"Neden değilim?!" diye burnundan soluyordu Enrique. "Adım Salinas olduğu için mi? Bir insanı belirleyebilir mi bu?"

"Sen bir burjuvasın," diye takıldı Jill. Parmağını Enrique'nin göğsündeki kıl yumağına soktu ve onu tırnağıyla yumuşakça kaşıdı. Bu ayrıntıyı Enrique'nin günlüğünden biliyorum. "Sen bir burjuvasın, bir burjuva. Benim küçük burjuvam," diye mırıldandı Jill.

Ama Enrique kızgındı.

"Bırak gitsinler," dedi Jill, "sen şimdi benimle ilgilen. Burası ne kadar güzel, değil mi? Neden mutlu olmak istemiyorsun?"

"Mutlu, mutlu!" diye köpürdü Enrique. Sonra yavaş yavaş sakinleşti. Kaşımadan dolayı, diye düşünüyorum. "Tabii ki mutlu olmak istiyorum," dedi. "Seni seviyorum ya, lanet olsun! Ama bazı durumlar var ki, mutlu olmak... yalnızca mutlu olmak ve başka hiçbir şey olmamak... ikiyüzlülükten başka bir şey değil."

"Neden?" diye sordu Jill kısık gözlerle. Güneş gökyüzünde o gün pırıl pırıl parlıyordu.

"Çünkü herkesin mutsuz olduğu bir durumda, biz mutlu olamayız." Jill gülümsedi. Mutsuz olmadığına inanmak mümkündü.

Enrique ne yaptı? Onu öptü. Sonra denize indiler. Deniz ılıktı, pek kimse yoktu, derinlere kadar yürüdüler. Kollarında Jill ile, Enrique kızgınlığını ve felsefesini kısa sürede unuttu.

Ancak eve dönüş yolunda her şey yeniden aklına geldi.

Şehirlerarası yolda.

Enrique'nin Alfa Romeo'su ile eve gidiyorlardı, Enrique direksiyondaydı, Jill de yanında. Jill'in saçları rüzgârda uçuşuyordu, hızlı gidiyorlardı. Ta ki bir hızlı geçiş levhasına gelene kadar. O anda Enrique hızını düşürdü. Orada izin verilenin yarıdan da azına.

Bu şehirlerarası yola ilişkin bir şey söylemek zorundayım. O bölgeye hiç gitmemiş olan bazı kişiler vardır. Ya da belki hafızası kötü olanlar. Belki hiçbir şey fark etmemişlerdir de. Böyle şeyler oluyor. Sonuçta hızlı geçiş uyarısı bu işe hizmet ediyor. Yalnızca ileriye doğru bakanlar var. Bunlar şanslılar, onları hep kıskandım.

Kısacası, o bölgede bizim bir tesisimiz vardı. Doğrudan yolun kenarında değil, ama yoldan uzakta da değildi. Oraya bir kez gittiyseniz, bunu bilirsiniz. Gerekli her şeyle, bir tel örgüyle, elektronikle, nöbet kulübeleriyle ve o tür şeylerle donatılmıştı. Oraya gitmiş olan, görebilirdi. Dıştakileri demek istiyorum. Daha fazlasını görmek pek mümkün değil. Eh, bu yolu kapatamıyorduk. Zaten duraksayan ticaret trafiğini ülkenin yarısını dolanmak zorunda bırakırdık. Sıradağlar yüzünden bir çevre yolu yapamıyorduk. Böyle bir şey pahalıya gelir, parlamento belki onaylamazdı. Kaldı ki oradaki tesis hakkında hiç bir şey bilinmemesi gerekiyordu. Tesis hakkında bir şey biliyorlar mıydı diye milletvekili beylere bir sorun bakalım. Ne yanıt verdiklerini göreceksiniz. Tüm bunlardan hiç haberleri yoktu. Yalnızca kalan yolu seçebilirdik: Hızlı geçiş zorunluluğu koy-

duk, asgari bir hız belirledik. Bu şekilde pek fazla bir şey görülmüyordu, ama birazı görülüyordu. Albay'ın buna itirazı da hiç yoktu. İyi bir vatandaş için böyle uyarılar ancak yarar sağlayabilirdi. Seksen kilometre hız zorunluluğu koymuştuk. Ama Enrique otuza indi. En azından suç ihbarında böyle deniliyordu. Eklenmiş fotoğraf da gerçi bunu kanıtlıyor.

Jill gergindi, zaten başka nasıl olabilirdi ki? Üstelik Enrique ondan gözlerini tesise çevirmesini istemişti. Ama Jill'in buna niyeti yoktu.

"Benden ne istiyorsun?" diye sordu.

"Neden oraya bakmak istemiyorsun?" diye sordu Enrique.

"Çünkü beni ilgilendirmiyor," diye hiddetlendi Jill.

"Zaten seni ne ilgilendiriyor ki?" diye sordu Enrique.

"Sen," dedi Jill.

"O zaman," diye ısrar etti Enrique, "bu da seni ilgilendirir, çünkü benimle ilgisi var."

"Bu doğru değil," diye karşı çıktı Jill. "Kendini kandırıyorsun Enrique. Normal bir insan durmadan böyle şeylerle uğraşmaz. Bu senin için bir uyuşturucudan başka bir şey değil. Ben ise, gördüğün gibi, dürüstüm. Birbirimizi niçin sevemiyoruz Enrique? Mutlu olmak istiyorum. Senden bir çocuk istiyorum. Başka bir şey beni ilgilendirmiyor."

"Sen akıllı bir kızsın, Jill, seni kıskanıyorum. Zorbalığın demir pençeleri altında inlemiyor, ıhlıyorsun," dedi Enrique. En azından günlüğüne göre. Fakat daha sonra bunu Jill de doğruladı. "Bunu niçin görmek istemiyorsun?"

"Çünkü beni ilgilendirmiyor," dedi Jill. Öfkelenmeye başlamıştı.

"Öyle konuşuyorsun ki," dedi Enrique, "sanki ora-

da tel örgünün arkasında bulunanlardan nefret ediyorsun."

"Öyle zaten," diye doğruladı Jill. "Onlardan nefret ediyorum, çünkü aramıza giriyorlar."

O anda polis arabası yanlarından geçti. Onları solladı ve sonra yolda yanlamasına durup önlerini kapattı. Enrique durmak zorunda kaldı.

Böyle bir şey nasıl olup biter bilirsiniz. Frenler öter, kapılar hızla açılır, çizmeler betonda sert adımlarla ilerler. İki kişi çalışır, bir güvenliği sağlar. Hızlı doldurulan bir tüfekle. "İn, haydi, haydi, yoksa seni indirmesini bilirim! Belden yukarısını arabaya yasla, eller öne, parmaklar aralansın!"

Eh, aşağı yukarı böyle olur. Biraz itiş kakış kaçınılmazdır. Sonra arama. Özellikle kadın giysileri şüphelidir. Bunlara o kadar çok şey sığar ki. Örneğin güzel bir kadın vücudu. Jill'in göğsüne sonra daha uzun süre kan oturmuştu.

Bu arada şanslıydılar; çünkü bir fotoğraf makinesine rastlanmadı. Ne üstlerinde ne de arabada. Başka bir şüpheli nesne de bulunmadı. Devriye sorumlusu onları böyle bildirmek istiyordu zaten. Fakat bakışları Enrique'nin kimliğine takılıp kaldı.

"Salinas," diye okudu. Arabayı inceledi. "Mağaza mı?" diye sordu sonra.

"Evet, o," dendiğini duydu sonunda. Enrique'den değil, Jill'den.

"Sana sordum, arkadaşım!" Devriye sorumlusu Enrique'nin bacağına çizmeyle dokundu.

"Duydunuz ya!" dedi Enrique homurdanarak. İkinci devriye polisi başlamaya hazırdır, ama devriye sorumlusu onu engellemiştir.

"Hızlı geçiş levhasını görmedin mi?" diye sordu. Buna kazık soru demek pek mümkün değil. Ama en akıllılar trafik devriyesi olmuyor işte.

"Evet, gördüm," dedi Enrique.

"O zaman kurala niçin uymadın?" diye soruşturmaya devam etti devriye sorumlusu.

"Galiba bujilerimden biri islenmiş," diye açıklamada bulundu Enrique.

"Ananın... islenmiş," dedi devriye sorumlusu. "Burada şehirlerarası yolda dolanmak yerine okuluna gitsen daha iyi ederdin!"

"O zaman üniversite açılsın," diye öneride bulundu Enrique. Şimdi devriye sorumlusu kendi başlamak isterdi, ama fikrini değiştirdi. Salinas Salinas'tır işte.

"Çekip gidin," dedi sonra. "Şikâyette bulunacağım. Umarım, baban kafanı kırar."

Sonra ikisi yollarına devam etti. Yan yana oturuyorlardı. Enrique direksiyonda. Jill yanında. Susuyorlardı, sanki birbirlerini tanımıyorlarmış gibi.

"Yine de en azından neler olduğunu bilmek istiyorum," dedi Enrique bir süre sonra, Jill gözünün ucuyla bile bakmadan.

"Ne olsun ki?" dedi Jill omuzlarını silkerek. "Hiçbir şey." Sustular. "Senden yalnızca nefret ediyorum," diye ekledi Jill.

"Ben senden nefret etmiyorum Jill," dedi Enrique. "Böyle olduğun için üzülüyorum, o kadar."

"Bu benim için de geçerli. Önemli olan, birbirimizi bir daha hiç görmememiz gerektiği," diye bir saptamada bulundu Jill.

"Bu doğru," diye ona katıldı Enrique.

Sonra da hiç konuşmadılar. Suskunluk içinde şehre vardılar.

Enrique de artık en azından bilmek istediği şeyi bildiği duygusuna kapılmıştı.

O akşam bir şey daha oldu. Önemli bir şey, Enrique bunu günlüğüne not almış. Bu birkaç sayfa, bir tutanak gibi. Kendi aleyhine özgün bir soruşturma tutanağı.

Fakat Enrique böyleydi işte. Nefret ediyor ve seviyordu, sırları vardı ve bunlar hakkında ayrıntılı tutanak tutuyordu.

Enrique'nin günlüğünü açıyorum. Şunu bir dinleyin:

"Her şey kesinleşti. Kesinlikle inanılmaz ve yine de en doğal şey. Sanki –bilinçaltımın derinliklerinde– aslında çoktandır hissediyormuşum gibi. Bunu yazmak zorundayım, bu deneyimle şimdi yatmaya gidemem.

"Özetlemeye çalışıyorum. Zor geliyor, bugün o kadar çok şey oldu ki ve şimdi, akşamın geç saatlerinde bütün bu olasılıkdışı günün izlenimleri ve olayları içimde birden yoğunlaşıyor. Şimdi, başlayalım artık.

"Jill'i eve bıraktım, bu kadarını ona borçluydum. Sonra kendim eve geldim. Arabayı garaja bıraktım, asansöre bindim ve yukarı çıktım. Daireye girdiğimde birbirine geçen odaların yanıltıcı perspektifinde bir yerlerde annemle babamı kolçaklı sandalyelerinde otururken gördüm. Benden çok uzaktaydılar. Babamdan aromalı duman bulutları yükseliyordu. Uzun, kaslı bacaklarını uzatmıştı, siyah rugan ayakkabıları loş ışıkta parlıyordu. Kusursuz takımının düğmelerini açmış, moda kravatını gevşetmişti.

"Annem dimdik oturuyordu, elleri kucağındaydı.

"Sanki bir şeyi bekliyor gibiydiler.

"Beni fark ettiklerinde annem hemen ayağa fırladı ve hızla bana doğru geldi. Alışıldık tümceler: 'Neredeydin?' – 'Kumsalda.' – 'Uzun süre yoktun.' – 'Evet, çünkü hava güzeldi.' İşte buna benzer daha pek çok şey.

"İhtiyar kıpırdamıyor, yalnızca sigarasından nefes çekmeye devam ediyordu. Sonra onunla konuşmam gerektiğini söyledim. 'Peki, öyleyse,' dedi ve yerinden kalktı. Beni önüne kattı, bir eliyle çalışma odasına doğ-

ru işaret etti ve diğer eliyle omzumu tuttu. Onun kokusunu alıyordum: tütün, parfüm, baba kokusu. Sonra birden omzumdaki elini de hissettim. Elinden bir güç yayılıyordu. Güç, üstünlük ve güven duygusu. Aptalca, ama birden, tıpkı çocukluğumdaki gibi, onun beni kollarına alması için neredeyse gözyaşlarına boğulacaktım. Belki de Jill yüzündendi.

"Neyse, önemi yok.

"Ona kısaca şehirlerarası yoldaki hikâyeyi anlattım. Yalnızca önemli noktaları. Gözünü bile kırpmadan dinledi.

"'Üzerinde fotoğraf makinesi buldular mı?' diye sordu.

"'Hayır,' dedim. Tesadüfen yoktu – ama bunu artık eklemekten vazgeçtim. Çünkü aslında Jill'in resimlerini çekmek istiyordum, ama sonra makineyi aceleyle evde unutmuştum.

"'Muhtemelen sana ceza kesecekler dir,' diye önemsemedi. 'Bunu öderiz. Neyse ki hâlâ bunu yapabilecek durumdayız,' dedi gülümseyerek. Pek sarsılmışa benzemiyordu. 'Orada ne arıyordun?' diye sordu.

"'Kumsaldaydım.'

"'Tek başına mı?'

"'Hayır.'

"'Öpüşmek için illa oraya mı gitmeniz gerekiyordu?' diye sırıttı. Bu beni kızdırmıştı. İhtiyarın benim cinselliğimle alay etmesinden hoşlanmıyorum.

"'Öpüşmedik,' dedim.

"'Ya ne?'

"'Ona yakınlardaki ilginç bir şeyi göstermek istedim.'

"'Anlıyorum,' diye başını salladı babam. Bunun üzerine ayağa kalktı ve odada bir ileri bir geri yürümeye başladı. Beni unuttuğunu düşünmeye başlamıştım. Birden arkamda durduğunu hissettim. Elini başıma koydu.

"Sesinin 'Enrique,' dediğini duydum, 'günlerini neyle geçiriyorsun?'

"Omuzlarımı silktim. Buna ne yanıt verebilirdim ki?

"'Oğlum,' dedi, hâlâ arkamda durarak, 'annen senin için endişeleniyor.' O anda yine aklıma tüm o şeyler geldi. Okula gidiyorum ve o şöyle diyor: 'Kendine dikkat et oğlum, annen senin için endişeleniyor.' İlk kez araba sahibi oluyorum: 'Dikkatli ol, oğlum, annen senin için endişeleniyor.' Her zaman yalnızca 'annen'. Hiçbir zaman kendisi değil.

"Ama ben hiçbir şey söyleyemedim. Aklıma ne geldiğini bile gösteremedim.

"Bunun üzerine beni bıraktı ve karşıma, çalışma masasının arkasına oturdu. Lambayı yaktı. Akşam olmuştu bile ve çalışma masasının sarı ışık konisinin öbür tarafında, olası tüm ağır karanlık gölgeler odaya doğru uzuyordu. Bir tür korunma duygusuydu bu.

"'Oğlum,' diye yeniden söze başladı, 'bana karşı artık niçin dürüst değilsin? Zamanımız var. Seni dinleyeceğim.'

"İşte o anda içimdekileri döktüm. Ağzıma nasıl geldiyse. Karmakarışık ve öfkeyle. Belki bu hâlâ Jill ile olanların etkisiydi. Görüşümü ve tüm bunlar hakkında ne düşündüğümü söyledim. Bütün günümü bununla geçirdiğimi ve kafamı bundan başka bir şeyin meşgul etmediğini söyledim.

"Beni sonuna kadar büyük bir ciddiyetle dinledi, bu sırada mutlaka aptalca şeyler de söylemişimdir, çünkü gergindim. Yine de beni ciddiye aldığını görüyordum. Tıpkı benim gibi ciddi. Bana şimdiye kadar hiç böyle bakmamıştı. Sanki içimi dışımı muayene etmek ister gibiydi. Bunu yapmalıydı da; çünkü şunu görmesini istiyordum: Ben şaka yapmıyorum.

"Sözlerimi bitirdiğimde ayağa kalktı ve bakışlarıyla odayı birkaç kez taradı. Sonra yine oturdu.

"'Bu yalnızca senin görüşün mü Enrique?' diye sordu. 'Yoksa bundan fazlası mı?'

"'Ne demek istiyorsun baba?'

"'Demek istiyorum ki,' diye yanıt verdi, 'hâlâ bağımsız mısın, yoksa artık...' duraksadı, 'biri için mi çalışıyorsun?' diye bitirdi sözlerini sonunda. Tıpkı birkaç hafta önce benim R.'ye karşı yaptığım kadar aptalcaydı.

"'Henüz değil,' dedim.

"'Henüz değil,' diye tekrarladı. 'Yani bu daha önce denediğin anlamına mı geliyor?'

"'Evet.'

"'Sonra?'

"'Bazı engellerle karşılaştım.'

"Başını salladı.

"'Örneğin adının Salinas olması gibi,' dedi.

"'Örneğin,' diye yanıt verdim. Gözlerinde bir şey yanıp söndü, o anda bunun oh çekmek olduğunu düşündüm. Yine sinirlenmiştim.

"'Ama bu duvar kırılabilir, baba,' diye devam ettim. 'Sabırla ve kararlılıkla kırılabilir. Buna eminim ve bunu kanıtlayacağım da, göreceksin!'

"O anda yine ciddileşti. Araştıran bakışları yüzümü taradı, yüzüm sertti, bunu hissediyordum. İkimizin arasında tuhaf bir kavgaydı bu ve o anda bunun tuhaf yönünü görüyordum. Şimdi elbette içindeki anlamı da görüyorum.

"'Dinle beni Enrique,' dedi sonra. 'Güvenilir bilgilere sahibim. Üniversite kısa süre içinde yine açılacak.'

"'Daha da kötü ya,' dedim. 'Bizi daha iyi gözetleyecekler, kontrolü artırabilirler.'

"'Kuşkusuz,' diye başını salladı. 'Ama öğrenimine devam edebilirsin.'

"'Devam etmek istemiyorum,' dedim. 'Bunun bir anlamı yok.'

"'Geleceğini düşünmelisin Enrique.'

"'Şimdiki zamanda yaşıyorum baba.'

"'Öf,' diyerek karşı çıktı, 'şimdiki zaman geçip gidiyor.'

"Kızmaya başlamıştım.

"'Biliyorum,' diye parladım, 'onu hep geçici olarak kabul etmek gerekir. Geçici olarak, ama her gün yeniden. Ve her gün daha da çok. Geçici olarak. Ta ki tüm geçici yaşamımızı yaşamış olana ve sonra güzel bir günde geçici olarak ölene kadar. Hayır, baba! Hayır ve bir daha hayır!'

"'Peki, ne istiyorsun, Enrique?' diye sordu.

"'Kesin bir şey,' diye yanıt verdim. 'Kalıcı ve sürekli bir şey. Benim olduğum bir şey.' Sonra birden söyleyiverdim: 'Eyleme geçmek istiyorum, yaşamımı değiştirmek istiyorum, baba.'

"Sanki yüzü seğirmiş gibiydi. Fakat bu beni niçin ilgilendirsindi ki! Sonunda en gizli isteğimi dile getiren kendi sesimi duydum yalnızca, öylesine kararlıydı ki, birden bana her şey yalın ve açık göründü. Söyleyecek daha fazla şeyim yoktu. Odadan çıkmak için kalkmak istiyordum. Fakat o anda onun sesini duydum:

"'Tüm bunlar yalnızca hayalcilik, Enrique. Ama her an kanlı gerçekliğe dönüşebilecek bir hayalcilik.' Nasıl bir hareket yaptığımı bilmiyorum, ama elini kaldırdı ve parmağıyla beni sandalyeye çiviledi. 'Seni sonuna kadar dinledim,' diye devam etti. 'Şimdi de senin beni sonuna kadar dinlemeni bekliyorum.'

"Haklıydı, ben de bunu yapmaya kadar verdim, her ne söyleyecek olursa olsun. Olabildiğince sakin kalarak içinde susmak ve muhtemelen onun sıkıcı ve tahmin edilebilir sorularını yanıtlamaya karar verdim.

"Daha aynı anda başlamıştı bile. Sanki beni yalnızca sınamak, sanki yalnızca sabrımı ve dayanıklılığımı denemek istercesine. Sanki beni sorgular gibi. Yapmakta olduğu şeyin gerçekten de bu olduğunu nasıl tahmin edebilirdim ki?

"'Enrique,' diye söze başladı, 'ciddi ciddi konuşalım. Belki benim kinik olduğumu düşüneceksin, umurumda değil. Ama ben senin babanım ve endişelenmeye hakkım var. Kaldı ki sen –söylediğin gibi, gerçekten eyleme geçmek istiyorsan– bu sorularla zaten karşı karşıya kalacaksın.'

"Bir mola verdi. Sigara paketini önüme itti. Birer sigara aldık.

"'Adı Salinas olan birinin,' diye başladı, 'direnişe katılması için mantıklı bir gerekçe bulunmadığını biliyor musun?'

"'Mantığın sınırlarını nerede çektiğini bilmiyorum, baba,' diye yanıt verdim.

"'Gerçeklerde, Enrique. Her zaman yalnızca gerçeklerde.'

"'Yani parada.'

"'Başka şeylerin yanı sıra parada da. Gerçi yalnızca parada da değil.' Sanki en uygun düşecek sözcüğü arar gibi düşündü. 'Diyelim ki yaşama şanslarında,' dedi sonra. 'Yaşama şansımız var. Yani,' diye ekledi, 'hayatta kalma şansımız var: Aslında söylemek istediğim tam olarak buydu.'

"'Evet,' diye yanıt verdim, 'buna hiç kuşku yok.'

"'Yalnızca yaşamın kendisi için değil,' diye devam etti, 'güven içinde yaşamak için de şansımızın olduğunu biliyor musun?.. Bekle!' Ben daha yanıt bile veremeden elini kaldırmıştı. 'Güven içinde olmamanın ne anlama geldiğini biliyor musun?'

"Düşünmek zorundaydım.

"'Evet, biliyorum,' dedim sonra.

"'Nerden biliyorsun?'

"'Bunu bugün yaşadım. Şehirlerarası yolda. Polis bana çizmesiyle dokunduğunda. Adım Salinas olmasaydı, beni kanlar içinde kalana kadar döverlerdi, diye düşünüyorum.'

"'Evet,' diye başını salladı. 'Ben buna gönderme yapamadım. Bunu kendin bulmuş olan beni sevindirdi, Enrique. İpliğini pazara çıkardığında bunu kendin için değil, başkaları için yaptığını biliyorsun yani?'

"Sorusu beni yine düşünmeye yöneltti.

"'İtiraf ediyorum, senin çizdiğin dar çember içinde öyle,' dedim sonra.

"'Çemberler hep dardır,' dedi ve yazı masasının arkasından bana doğru eğildi. 'İnsan savaşmaya karar verdiğinde, ne için savaştığını bilmelidir. Yoksa bunun bir anlamı olmaz. İnsan bir güce karşı çoğu kez gücü kendisi elde etmek için savaşır. Ya da güç kendi yaşamını tehdit ettiği için. Kabul etmelisin ki, bizim durumumuzda her iki neden de söz konusu değil.'

"'Evet, bunu kabul ediyorum,' dedim. Bu oyun beni ilgilendirmeye başlamıştı. Aslında korkunç bir oyundu, kalbimin çevresinde tuhaf bir soğukluk hissediyordum. Bu duyguyu daha iyi ifade edemem. Onun haklı olduğunu hissediyordum, söylediklerinin hepsi doğruydu, ama bir yandan da içim, söylediklerinin doğruluğuna büsbütün direniyordu. Sevdiğim babamdan bu sohbetin sonunda kaçınılmaz olarak nefret etmek zorunda kalmaktan korkuyordum. Bu korkudan da korkuyordum, argümanlarının doğruluğundan korktuğumdan yüz kat daha fazla korkuyordum.

"'Biliyor musun,' diyen sesini duydum yeniden, 'biliyor musun, hedefi olan her gruplaşma hiçbir şeyden haberi olmayan maşalara gerek duyar. Bu maşalar, kahraman olarak adlandırılsa da ve bazıları için –hep yalnızca az sayıdakiler için– belki gezinti yollarında anıtlar dikilse de, yine de birer maşadır.'

"'Biliyorum,' diye kısık sesle mırıldandım.

"'Neyi tehlikeye attığını biliyor musun, gerçekten biliyor musun, Enrique?'

"Bunu yine düşünmek zorundaydım.

"'Yaşamımı,' dedim sonra.

"'Yaşamını!' diye bağırdı. 'Bunu, sıkıldığı kumaş bebeğini atan bir çocuk gibi söylüyorsun! Donuk kavramlarla yaşadığının ve içi boş sözcüklerle düşündüğünün farkına var, Enrique. Yaşamını riske attığını söylüyorsun, ama neden söz ettiğin konusunda en ufak bir fikrin bile yok. Anlasana, yaşamın, bu sensin, kendinsin, burada oturduğun halinle, gerçek geçmişinle, olası geleceğinle ve annen için taşıdığın tüm o anlamla. Bu akşama bak, aşağı sokağa bak, dünyaya bak ve tüm bunların artık olmadığını düşün. Vücuduna dokun, etini tut – ve tüm bunların artık olmadığını düşün. Bunu düşünebiliyor musun? Yaşamak ne demek biliyor musun sen? Bunu nereden bileceksin ki? Henüz çok gençsin ve üstelik de sağlıklısın... Şimdiye kadar ölümün eşiğine hiç gelmedin ve şaşkın bir sevinçle yaşamı yeniden keşfedebilmek üzere hiç dönmedin oradan... Ama okulda sana yalan söylediklerini biliyor musun en azından? Öbür dünya diye bir şeyin, yeniden dirilmenin olmadığını biliyor musun... yalnızca bu yaşamımızın olduğunu ve onu kaybettiğimiz takdirde, kendimizi de kaybedeceğimizi biliyor musun? Biliyor musun?!'

"Onu şaşkınlıkla dinliyordum. Sözleri elimi kolumu bağlıyordu, babamı şimdiye kadar hiç böyle görmemiştim. Onun korkak olduğunu hiç düşünmezdim. Hangi amaç için beni sınadığını nasıl hissedebilirdim?

"'Biliyorum,' dedim. Kendime hâkim olmaya çalıştım, fakat içimde bir şey titriyordu.

"'Eğer biliyorsan,' diye sordu babam, 'o zaman ne istiyorsun? Savaşmak için bir nedenin yoksa ne için savaşırsın? Yaşamını niçin riske atmak istiyorsun, eğer zaten tehlikede değilse?' Yerinden kalkıp yanıma geldi. Üzerime doğru eğildi, iki eliyle omuzlarımdan kavradı. Elleri güçlüydü. Çok güçlü. 'Neden?' diye sordu. 'Söyle bana, neden! Bilmek istiyorum, söyle bana!'

"Ben de ona söyledim. Ellerini salladı, zıvanadan çıkmıştı. Jill hâlâ sinirlerimde dans edip duruyor, sözcüklerimde homurdanıyordu. Hayatım tehlikede değil, dedim, ama onu bir türlü olduğu gibi kabul edemiyorum. Böyle olacağına, ona hiç sahip olmamayı yeğlerim, dedim. Kusma ihtiyacımdan söz ettim, her günkü tiksintimden söz ettim. Etrafımdaki her şeyden, her şeyden nefret ettiğimden söz ettim. Bir resmî makama gitmekten, hatta bir dükkâna ya da kafeteryaya girmekten bile nasıl nefret ettiğimden! Etrafımdaki o sinsi bakışlardan, daha dün aşağıladıkları şeyi bugün kutlayan bu insanlardan. Katlanmaktan, sahip olma hırsından, saklambaç oynamaktan, sonsuz *who-is-who*[1] oyunundan, ayrıcalıklardan ve korkaklardan... Yalnızca adım Salinas olduğu için beni tekmelemeye cesaret edemeyen şehirlerarası yoldaki o ekipten de nefret ediyorum: İşte bu yüzden ondan, bana çizmesiyle dokunmasından daha çok nefret ettim. Körleşmekten, aldatıcı umuttan, bir algı gibi var olmaktan ve kamçı bir gün vurmadığında ne kadar iyi durumda olduklarını iç çekerek söyleyen damgalılardan nefret ediyorum... Kendimden de nefret ediyorum, özellikle kendimden, çünkü yalnızca burada böyle duruyor ve hiçbir şey yapmıyorum. Benim de damgalandığımı, en azından şimdilik öyle olduğunu ve bir şey yapmadığım takdirde hep öyle olacağını çok iyi biliyorum. Jill ve bana sunduğu iğrenç biçimde çekici olan yaşam yeninden gözlerimin önüne gelmişti.

"'Ben de,' diye haykırdım, 'uslu uslu öğrenimimi bitireceğim, bir aile kurup çoluk çocuğa karışacağım, vergimi ödeyip bahçemde çiçek yetiştireceğim, öyle mi... kısacası, zamanla mutlu ve dengeli bir mahkûm olacağım düşüncesi, benim yalnızca nefret duymama değil, aynı zamanda dişlerimi göstermeme de yetiyor da artıyor bile!'

[1] (İng.) Kim kimdir? (Y.N.)

"Sustum ve karşımda duran babamın kor halindeki gözlerini gördüm. Tuhaf bir duygu sardı beni, kendime güvenimi kaybettim. Sanki bu suskun gözler beni delip geçiyor, sanki benim bilmediğim bir şeyi biliyorlardı. Yine onun gücünü, benimse bir çocuk olduğumu hissettim.

"Utanmaya başlamıştım.

"'Sen bunu anlayamazsın,' dedim.

"'Bunu da nereden çıkardın?' diye sordu yavaşça, ağır ağır.

"'Çünkü... çünkü...' diye kekeledim, ama doğru sözcüğü bulamıyordum. Sanki üstümde yükselen vücut ağırlığıyla, gücüyle, bakışıyla benim üzerimde iktidar kazanmıştı.

"'Beni korkak olarak mı görüyorsun? Beni kinik mi sanıyorsun? Beni aptal mı sanıyorsun?' diye sordu.

"'Tabii ki hayır, hiçbiri değil,' dedim. Sonra birden kendimi topladım. 'Kendi gölgenin üstünden öylesine atlayamazsın,' diye devam ettim.

"'Benim bir burjuva olduğumu kastediyorsun. Bir burjuva. Bir işadamı ve iktidarın ortağı, doğru değil mi?' diye sordu.

"Bunu mu kastetmiştim, bilmiyorum. Böyle düşünmüş olabilir miyim, bilmiyorum. Çünkü sonuçta kendim de yalnızca böyle biriyim. Ben ayrıcalıklıyım, çünkü o benim babam.

"Ama yine de şöyle dedim: 'Evet. Senin sabrını kabullenemiyorum.'

"'Neden?' diye sordu. O anda sandalyeden düşeceğimi sandım. Bir soruşturma hâkimi gibi acımasızdı. Şimdi her şeye bir kez daha en başından mı başlayacaktım?

"'Çünkü,' diye bağırdım, 'artık yarım saatlik sabrım bile kalmadı!' Ayağa fırladım. 'Böyle yaşamaya dayanamadığımı anlamıyor musun? Eylemsizliğim, bu

ılık orta durumum beni hasta ediyor.' Doğru sözcük buydu, bulduğuma sevinmiştim. 'Öyle, bu ılık orta,' diye tekrarladım. 'Ilık orta: Bu bir hastalık. Evet, baba,' diye ekledim, 'ılık orta, patolojinin ta kendisi!' O anda odadan çıkmak için fırladım. Söyleyeceğim her şeyin sonuna geldiğimi ve ondan artık tek bir argüman bile dinleyecek halde olmadığımı hissediyordum. Yalnız kalabilmem ve ona nihayet gerçek irademi gösterebilmek için ağırlığının ve bakışının çekim gücünden kendimi kurtarmam gerektiğini hissediyordum.

"Elim kapı kolunu tuttuğu anda sesi bana yetişti:

"'Dur, Enrique! Geri gel! Otur şuraya!' diye emretti. Ben de itaat ettim, sanki... evet, sanki hâlâ herhangi bir şey bekliyormuşum gibi, beklediğim şeyin ne olduğunu söyleyemezdim, yalnızca akla yatan herhangi bir şey, bu kâbustan herhangi bir şekilde kurtuluş.

"Bunun benim için neden bu kadar önemli olduğunu da bilmiyorum, ama babamın çalışma masasının arkasında oturmadığını, ayakta durduğunu ve iki eliyle masaya yaslandığını da belirtmem gerekir. Daha doğrusu, avuç içleriyle değil, açılmış on parmağıyla, bu sırada hafifçe öne eğiliyordu.

"'Seni sonuna kadar dinledim,' dedi. 'Ama sen beni sonuna kadar dinlemedin.' Sustu. 'Sana bir teklifim olacaktı,' diye devam etti sonra. 'Bunu düşün. Teklifim şu: Birlikte çalışalım, Enrique, benim de aralarında yer aldığım adamların çalışmasına katıl.'

"Buna ne yanıt verdiğimi artık hatırlamıyorum, bir şeyler geveledim işte. Yalnızca verdiği yanıtı aklıma iyice kazındı:

"'Evet, Enrique, elbette. Seni ne kadar ciddiye alabileceğimi bilemiyordum yalnızca. Ama senden duyduklarımdan sonra, artık seni de hesaba katabiliriz.'

"Böylece bar bölmesinden bir şişe ve iki bardak aldı. Kadeh tokuşturduk. Sonra daha uzun süre sohbet

ettik, hem de çok ciddi biçimde. Ardından yemek odasına gittik: Annem yerine oturmuştu bile, akşam yemeği masada duruyordu. Çok yedim, büyük bir iştahla."

Enrique'nin günlüğünü kapattım, artık ona ihtiyacım yoktu. Kalanı bize düşüyordu. Diaz'a, Rodriguez'e ve yeni olan bana. Bir de bizi Enrique'ye ve Enrique'yi bize getirmiş olan mantığa.

Bu mantık kusursuz değildi. Zaten öyle olduğunu iddia eden kim ki? Önce yalnızca bir fikir vardı, ancak daha sonra bu bir mantığa dönüştü. Örneğin Enrique'nin günlüğünü o zamanlar henüz bilmiyorduk. Nasıl bilebilirdik ki? Ancak evini ararken bizim mülkiyetimize geçti. O zaman da bizden kimse onu okumadı. Günlüğe ihtiyacımız yoktu, her şeyden önce de onunla uğraşacak zamanımız yoktu. O sıralarda başımızda pek çok tatsız iş vardı, olaylar yoğunlaşmıştı. Albay gergindi. Üstüne üstlük planlanan suikasta ilişkin olarak kulağımıza bilgiler de geliyordu. Bunu önlemek zorundaydık – ya da en azından önleyebilmemiz gerekirdi, elimizdeki bütün o olanaklarla: Albay ve vatan bizden bunu bekliyordu. Saçı uzunların hepsi birden yer yarılmış, içine girmişti sanki. Onlar için tüm ülkede yakalama emri çıkardık; ama sanki on bin hektar büyüklüğünde bir patates tarlasında sıradışı çizgili beş-altı Colorado böceğini arıyormuş kadar başarılıydık ancak.

Yani elimizde olandan başlamak zorundaydık. O anda da elimizde Enrique vardı. Onu bir fotoğrafta, elimizin altında olmayanların arasında fark ettik. Fotoğrafa nasıl girmişti? Onlardan biri miydi? Öyleyse, o zaman niçin o da ortadan kaybolmamıştı? Yoksa onu zoka olarak mı geride bırakmışlardı? Yoksa bir görevi mi vardı? O zaman resimde çıkmasına niçin izin vermişlerdi? Yoksa onlarla hiçbir ilgisi yoktu da yalnızca tesadüfen mi resme girmişti?

Sorular, hep sorular. Sorularla uğraşacak zamanımız yoktu. Orada iş bekleyen o devasa teknolojik tesis, sicil, ajanlar, çok sayıda polis vardı: Biz organize etmeye, eyleme geçmeye ayarlıydık, bulmaca çözmeye değil. Enrique'nin adı sicilde geçiyordu. Ramón'dan ona ilişkin bilgi gelmişti. Sonra otoyolda işlediği suç. Sonra da o fotoğraf. Tüm bunlar şimdiye kadar da vardı, düzenli biçimde dosyalanmıştı: Bunlardan yararlanmamıştık. Ama şimdi her şeyi çıkarıp ortaya koymuştuk, çünkü buna muhtaçtık, böylece işin rengi de değişti. Her şey mantığa bağlıdır. Olayların kendisinin ise anlamı yoktur. Yaşam rastlantı olarak da görülebilir. Ama polisler yaratılışa mantık getirmek için vardır – Diaz'dan da sık sık duyduğum üzere. Diaz akıllı bir adamdı. Bana gelince; onu pek fazla sevmezdim. Çoğu kez kafa patlatmama neden olurdu. Ama hakkını yememek gerekir: Hayatımda Diaz'dan daha iyi bir polis görmedim. Bunun için doğmuş, bunun için yaratılmıştı. Her şeyden önce de ne istediğini biliyordu: Bu da mesleğimiz demek zaten.

Daha önce söylediğim gibi, o zamanlar tek kelimeyle karanlıkta yolumuzu bulmaya çalışıyorduk, hem mecazi anlamda hem gerçekte. Karanlık laboratuvarımızda oturuyor ve fotoğrafları bastırıyorduk. Fotoğrafları büyüttürüyorduk. Büyütülmüş fotoğraflarda görülen kişileri de sonra teşhis ediyorduk. Onların Mavi Kıyı'da ve daha önce de söylediğim gibi, başka yerlerde on düzine filmini çekmiştik.

İşte, Mavi Kıyı'daki fotoğraflardan birinde o sırada yeni bir yüz keşfetmiştik. Bu genç adam tutuklama emriyle arananların grubunda duruyordu. Onlar sırıtıyordu, o ise daha mızmız görünüyordu. Ramón onu hemen Enrique Salinas olarak teşhis etmişti. Ramón olmadan da onu teşhis ederdik; ama bir ajan, gerekli olan yerde yararlılık gösteremeyecekse, başka ne için vardır ki?

O andan itibaren Enrique Salinas bizim haberimizin olmadığı tek bir adım bile atamadı.

Bir hafta sonra da adamlarımızdan film rulosu geldi. Bu, ilginç bir ruloydu, çabalarımızın hak edilmiş karşılığıydı.

Burada Enrique görülüyor. Bir kafeteryaya giriyor. Elinde bir evrak çantası. Bir masaya oturuyor.

Ara, montaj.

Bir herif kafeteryaya geliyor. Orta yaşlı silik bir tip, orta boylu, belirgin özellikleri yok. Elinde bir evrak çantası. Kısa bir duraksamanın ardından Enrique'nin kim olduğunu anlıyor ve masasına oturuyor. Muhtemelen bir şeyin pazarlığını yapıyorlar. Aceleyle evrak çantalarından kâğıtlar çıkarıp yayıyorlar.

Enrique'nin çantasından bir zarf çıkıyor.

Kâğıtları düzene koyarken zarf yabancının kâğıtlarının altına kayıyor.

Herif zarfı alıyor.

Görüşmeyi sona erdiriyor, evrakı yok ediyorlar. Hesabı ödeyip gidiyorlar. Her biri kendi yoluna.

Film bu kadar. Herifin Manuel Figueras olduğunu ortaya çıkardık. Pazarlamacı, birkaç yıldır Salinas mağazasında çalışıyor. Evli, iki çocuk sahibi. Sevgilisi yok. Sabıkası yok. Adına sicilimizde rastlanmadı. Salinas firmasının personel bölümünden -çünkü orada bir adamımız vardı: Niçin özellikle de orada bir adamımız olmayacaktı ki?- onun hakkında bizi ilgilendirecek bir şey öğrenemedik.

Figueras kafeteryadan hızla çıkıp doğrudan büroya geri döndü. Otobüsle gitti, dökümtü Vosvos'unu Salinas yönetim binasının önündeki büyük otoparkta bırakmıştı. Ancak mesai bitiminden sonra ortaya çıktı. Vosvos'una oturdu ve doğruca eve gitti.

Sonraki günlerde Figueras yalnızca bürosuna ve evine gidip geldi. Gidip geldiği yollar gözetim altında tutuluyordu, dinleyebileceğimiz bir telefonu yoktu. Karısı ev hanımıydı. Bir sevgilisi yoktu. Zamanını ev işleri dolduruyordu, alışverişe gidip gelirken kuşkulu bir şey saptamadık. On yaşındaki oğlu okula gidiyordu, dört yaşındaki kızını dikkate alamazdık. Cumartesi akşamı Figueras karısıyla birlikte sinemaya, pazar günü öğleden sonra da on yaşındaki oğluyla futbol maçına gitti. Tüm bu adımların hiçbirinde yabancılarla temas etmedi. Zarfı ne yapmıştı? Hâlâ onda mıydı? Yoksa birilerine mi iletmişti? Acaba zarf doğrudan doğruya onun için miydi? Bilmiyorduk.

On gün sonra Enrique Salinas, Alfa Romeo'su ile şehirden çıktı ve güneydoğu yönündeki ana karayolunu seçti. B.'de, bölgenin moda sayfiye yerinde durdu. Çok kişinin gittiği bir otelde oda ayırtmıştı ve kendi adıyla kayıt yaptırdı. Akşam bara indi. Hava sıcaktı, giysileri hafifti, bir pantolon ve dik yakalı rengârenk bir ipek gömlek giymişti. Cüzdanı muhtemelen yanında değildi. Çünkü odası aranırken adamlarımız tarafından bulundu. Zarfta katlanmış beyaz bir sayfa vardı. Sol üst köşede 3 rakamı ve sayfanın ortasında daktilo ile yazılmış üç harf OİK şeklinde sıralanmış olarak yer alıyordu. Zarf, uygun bir yöntemle yeniden kapatıldı, aramanın izleri ortadan kaldırıldı.

Ertesi gün öğleden önce Figueras döküntü Vosvos'uyla şehirden ayrıldı ve güneybatı yönündeki ana karayolunu seçti. Figueras B.'de durdu, arabasını Enrique Salinas'ın kaldığı otelin önüne park etti. Sonra otelin barına girip kendisine içecek bir şeyler söyledi.

Saat tam on birde Enrique Salinas odasından gelerek bara baktı. Kuşkusuz, Figueras'ı fark etmiş olmalıydı. Sonra oturmadan oradan ayrıldı.

Kısa süre sonra Figueras hesabı ödeyip park yeri-

ne geri döndü. Orada, motor kapağıyla uğraşan Enrique Salinas'ı gördü. Birbirlerini tanıyan insanlar gibi selamlaştılar. Figueras kendi arabasına bindi, Enrique Salinas –sanki sohbet edermiş gibi– bir dakikalığına onun yanına oturdu. Adamımız uygunsuz bir pozisyondan bu kez hiçbir şey göremedi; fakat araştırmalarımıza göre, Enrique bu fırsattan yararlanarak zarfı Figueras'a teslim etti.

Sonra Figueras yola çıktı ve şehre döndü, Salinas yönetim binasına kadar hiç durmadı. Doğruca binaya gitti ve mesai saati sonuna kadar gün boyunca oradan bir daha ayrılmadı. Sonra yine hızla park yerine gitti ve Vosvos'unun durduğunu düşündüğü yerde kapalı siyah bir limuzin görünce çok şaşırdı. Yirmi dakika sonra kendisini teşkilatın merkezinde buldu. Hemen sorgusuna başladık.

Bundan söz etmeyi sevmiyorum, ayrıntılara ise hiç girmiyorum. Günümüzde bütün gazeteler bu konuda atıp tutuyor, böyle bir şeyin nasıl yürüdüğünü herkes artık biliyor. Yaygın olarak o aptalca filmlerde gördüğünüz gibi. Yalnızca biraz daha yalın. Tabii bir de bizde her şeyin gerçek olması farkıyla.

Daha önce de söylediğim gibi, pis bir iş bu, ama mesleğimizin parçası bir kere. Suçluların aklını yerinden oynatıyoruz, sinirlerini altüst ediyoruz, beyinlerini felce uğratıyoruz, bütün ceplerini, astarlarını, hatta iç organlarını bile tersyüz ediyoruz. Onu bir sandalyeye itiyoruz, perdeleri kapatıyoruz, sorgulama ışığını yakıyoruz – tek kelimeyle, kitapta yazdığı gibi. Suçluyu orijinal bir fikirle karşılamak aklımızdan geçmiyordu. Her şey o yalapşap filmlerden bildiği ve beklediği şekilde olup bitiyordu: Zaten asıl sürpriz de hep bu oluyordu – inanmıyorsanız bir deneyin. Etrafını sarıyoruz, Diaz karşısında, Rodriguez yan tarafında, bense arkasında.

Sonra sözler geliyor. Şey, bir de sorular. Saldırır gibi. Onu adeta sorulara boğuyoruz.

"Ee, seni domuz," diye başlıyor bizden biri örneğin, "oyun bitti, foyan meydana çıktı."

"Her şeyi biliyoruz," diye devam ediyor öbürü, "inkâr etmeye kalkacak olursan, yalnızca kendine zarar verirsin."

"Küçük Enrique her şeyi bir bir öttü bile. Sen de konuşursan, daha azıyla kurtulursun."

"Bu senin çıkarına: Bizim umurumuzda değil."

"Zor olduğunu biliyoruz; ama uslu bir çocuk olursan, yakayı sıyırırsın: Bunu düşün."

"İşbirlikçilerin artık her şeyi itiraf ettiyse, sen niye yumurtalarını kırdıracaksın ki?!"

"Haydi, öt bakalım, ağzını aç, yoksa biz mi açalım senin yerine?"

"Kiminle irtibat kuruyorsun?"

"Zarf nerede?!" (Çünkü arama sırasında zarfı onda bulamamıştık.)

"Silah deponuz nerede?!"

"Suikastı ne zaman için planladınız?!"

"Hangi gruptansın? Konuş!"

"Zaten başka seçeneğin yok. Pes et, mantıklı ol!"

"Mantıklı ol, o zaman bizden kısa sürede kurtulursun."

"İşbirlikçilerin seni yüzüstü bıraktı, bu işin cezasını tek başına mı çekeceksin? Onların yerine?"

"Demek konuşmayacaksın?"

Hepsi blöf, gördüğünüz gibi. Onu kıvama getiriyoruz. Soru yağmurumuzla uyuşturuyoruz. Tek başına kaldığını ve bizim kalabalık olduğumuzu, ona ne istersek yapabileceğimizi ve her şeyi, kendisinin tahmin edebileceğinden çok daha fazlasını bildiğimizi hissetmeli. Hatta bütün kendi durumunu iyileştirmek istiyorsa, her şeyi tam olarak bilmediğimizi ve ancak kendisi-

nin düzeltebileceğini hissetmeli. Eski bir numara, ama çoğu kez tutar. Daha iyisini biliyorsanız, siz söyleyin.

Sonra yavaş yavaş bizi asıl olarak ilgilendiren konuya geldik. Figueras'tan örneğin zarf hikâyesini öğrenmek istiyorduk. Öğrendik de. Nasıl öğrendiğimizi sormayın. Figueras ödlekti. Rodriguez onunla boş yere yorulmuştu: Söyleyeceği şeyi hemen söylüyordu ve sonra ağzından başka bir şey alamıyorduk.

Bunun üzerine Diaz hep bir not kâğıdı dolduruyor ve zili çalıp nöbetçileri çağırıyordu. Bizde herkese bir yer bulunurdu. Vatanın güvenliği tehdit altında olunca, hiç kimseye hesap vermek zorunda da değildik.

Kısacası, üçümüz baş başa kaldık. Hüzünlü bir andı. Başka nasıl olabilirdi ki? Figueras'ın ağzından aldığımız her şeyi gözünüzün önüne getirin. Zarfları Federigo Salinas'ın emriyle gidip alıyordu. Figueras'ı patron odasına o çağırtmıştı. Bu iş için ona ek ücret önermişti. Söz konusu olanlar gizli borsa bilgileri – demişti, Figueras'ın iddia ettiğine göre. İş yaşamında bazen görüldüğü türden hassas bir transaksiyon: Bu nedenle, mağazalar zinciri temsilcileri tarafından belki tanınabilecek olan şu müdürlerinden birinden değil de ondan, Figueras'tan ricada bulunuyormuş. Bu nedenle Figueras'tan bazı güvenlik kurallarına dikkat etmesini istiyormuş. Figueras pek fazla bir şey sormamıştı. Küçük bir çalışandı ve kendisine duyulan güvene ve beklenmedik kazanca seviniyordu. İddia ettiğine göre, Enrique Salinas'ın patronunun oğlu olduğunu bilmiyordu. Bu konuda ona inanabilirdik: Onu gözetim altında tuttuğumuz süre içinde Enrique Salinas, Salinas binasının bürolarına bir kez bile gelmemişti. İlk defasında Figueras onunla tarife dayanarak buluşmuştu, daha sonra ise yüzünü tanıyordu artık. Figueras zarfları daha sonra Federigo Salinas'a teslim ediyordu.

Şimdi gelin bundan bir anlam çıkarın bakalım. Biz

denedik. Birleştiriyorduk, parçalarına ayırıyorduk, sonra yeniden birleştiriyorduk ve bir kez daha baştan ele almaya başlıyorduk.

Sorular: Enrique zarfı kimden almıştı? Figueras bunu bilmiyordu. Evet, Enrique'nin her adımından haberimiz olmasına karşın, biz bile bilmiyorduk.

Sonra: Niçin Enrique zarfı babasına doğrudan vermemişti? Bunun tek bir açıklaması olabilirdi: Enrique babasının direniş grubundaki rolünü –hatta belki de katılımını– bilmemeli ve zarfı onun teslim aldığını öğrenmemeliydi. Bu durumda Federigo Salinas'ın perde arkasında bütün ipleri elinde tuttuğu ve onun şahsında önemli bir adamı, hatta belki direnişin gizli elebaşını bulduğumuz düşünülebilirdi. Örneğin Rodriguez bundan emindi. Bu iş onu heyecanlandırıyordu, panter gözleri kor gibi kızarıyor ve arada bir masasındaki modele takılıp kalıyordu.

Fakat iyi bir çalışma, yöntemsiz olmaz. Her şeyden önce ilk soruyu çözmek zorundaydık.

Bu soruya yalnızca ve yalnızca Enrique'den bir yanıt alabilirdik.

"Enrique Salinas'ı," dedi Diaz, "tutukluyorsun, Martens. Ama evinde değil. Onu başka bir yerde yakalayabilirsin, ama fazla gürültü patırtı çıkarma."

Böyle bir şey yapmadım da. Onu adamlarımla sokakta yakaladım, ertesi gün öğleden önce saat on bire doğru, B.'den geri dönmesinin ardından. Arabasını garaja park edene ve evine çıkana kadar bekledik. Herhalde annesine döndüğünü haber vermişti. Kısa süre sonra herhangi bir nedenle yine sokağa indi. Onu trafikte limuzinin içine itiverdik. Bunun için uzmanlarımız vardı. Daha ne olduğunu anlayamadan, aramızda oturuyordu bile, bir eliyle bana, öbür eliyle adamlarımdan birine kelepçelenmiş olarak.

"Ne istiyorsunuz? Kimsiniz?" diye sordu.

Biz de âdet olduğu üzere sustuk.

"Polis mi? Teşkilattan mı?" diye bir daha denedi. Sonra o da sustu. İndiğimizde ve onu merkezin karanlık avlularından geçirdiğimizde susuyordu, tutuklukların, atılmaya hazır nöbetçiler enselerinde olmak üzere, alınları ve elleriyle duvarı desteklediği uzun koridorlar boyunca onu götürürken de susuyordu. Bu işi hep böyle yapardık. Bu da kıvama getirmenin bir parçası.

Özellikle de Diaz sorgulamaya giriştiğinde sustu. Diaz ona karşı yumuşak davranmasına, hem de o şeytani yumuşaklığını göstermemesine, olağandışı yumuşak olmasına rağmen. Sorgulamayı bu kez tek başına eline aldı, herhangi bir seremoni istemiyordu.

"Sana birkaç sorumuz olacaktı. Senin kişisel olarak suçsuz olduğun tahmininden yola çıkıyoruz. Dürüstçe yanıt verirsen, ardından eve gidebilirsin," dedi Diaz.

Fakat Enrique tek bir soruyu bile yanıtlamadı. İçten içe titrediğini biliyordum –başka türlüsü mümkün değildi–, ama yüzü bir yumruk gibi kapalı kaldı. Sustu, sarsılmaz biçimde sustu.

"Dinle beni," diye sordu Diaz, "nerede olduğunun farkında mısın? Biz burada çok fazla oyalanmayız. Başka şekilde de konuşabiliriz."

Fakat Enrique susuyordu. Kaskatı susuyordu, aptalca bir azimle. Rodriguez ve ben yalnızca oturup duruyorduk, bir şey yapmamak üzere lanetlenmiştik. O zamanlar Diaz'ı anlamıyordum, onu hiç mi hiç anlamıyordum. Bu kez hata mı yapmıştı acaba? Acaba yanlış yöntemi mi uygulamıştı?

Artık buna o kadar da inanıyorum. Artık Diaz'ın nereye varmak istediğini daha iyi görüyorum. Ama dediğim gibi, henüz yeniydim, o zamanlar hâlâ kulisin arkasını göremiyordum, hemen burnumun önünde olup

bitene aldandım. Diaz'ın, Enrique'nin konuşmasını gerçekten isteyip istemediğinden artık o kadar da emin değilim. Aksi takdirde Enrique'nin suçsuz olduğu varsayımından yola çıkmazdı pek. Ya da en azından bunu ona söylemezdi. Diaz bunun için fazla iyi bir polisti, hatta çok fazla iyi bir polis.

"Ee?" diye sordu yumuşakça, Enrique'nin karşısında bir baldırını masaya bastırmış halde, her zamanki gibi.

Fakat Enrique susuyordu. Biraz beklemenin ardından Diaz öne eğildi. Diaz aslında şimdi de munisti, munis ve dikkatli. Ne ölçüde öyle olduğunu yalnızca ben gerçekten görebiliyordum, Enrique'nin bundan herhalde haberi yoktu. Herhalde yalnızca burnunun kanadığını hissediyordu.

"Ee?" diye sordu Diaz.

İşte o anda komik bir şey oldu. Diaz ona doğru eğildiğinde, Enrique suratına geniş bir tükürük ışını fırlattı. Komik bir şeydi ve yalnızca komik değildi. Şunu söylemeliyim ki: Acemiceydi. Evet, bunu söylemek zorundayım. Diaz'm yüzüne tükürülmez. Bunun için binlerce neden yaratmadığından değil: Ama bunun bir yararı yok, ayrıca da riskli. Kaldı ki yararsız şeyler için riske de girilmez. Bunun için işin içinde çok yüksek dereceden bir acı olmalı. Ya da çok yüksek dereceden bir cehalet. Her nasılsa, yaşamla, gerçek yaşamla, herhangi bir ilişkisi olan biri Diaz'ın yüzüne tükürmez. Meslek yaşamım boyunca böyle bir şey bir daha hiç olmadı.

Kısacası, o anda ilk kez Enrique için boğuk bir korku sardı beni ve bu korku beni bir daha hiç terk etmedi. Ondan korktum, çünkü birden suçsuz olduğunu hissettim. Suçsuz olduğunu ve suçsuzluğun tecavüze uğramış bekâret gibi uzlaşmasız olduğunu hissettim. Berbat bir duyguydu, evet, bundan çok daha fazlasıydı, çünkü bu konu hakkında konuşacak hiç kimsem yoktu.

Diaz'ın da biraz etkilenmiş olduğunu görmeme

rağmen. Bir şey söylemedi, yalnızca masadan indi ve aklı karışık halde yüzünü sildi. Sonra, ellerini sırtında bağlamış halde, birkaç kez odada ileri geri gitti. Bu, daha önce de söylediğim gibi, düşündüğü zamanki alışkanlığıydı. Bazen mırıldanırdı. Sonunda Enrique'nin arkasında durdu. Elini onun başına koydu.

"Sen koca bir öküzsün, dostum," dedi, "devasa bir öküz." Sabırsız parmakları başından beri modelini kurcalamakta olan Rodriguez de o anda yerinden kalktı.

Onu öbür tarafa geri götürene kadar dakikalar geçti, uzun dakikalar. Diaz'ın yüzüne baktım, fakat tuhaftı, Diaz bu kez masasına oturmadı. Diaz yana doğru bir yerlere bakıyordu, nereye bilmiyorum.

"Ee?" diye sordu.

Ama Enrique yanıt vermedi. Yanıt veremiyordu. Uyuyordu ya da Tanrı bilir ne yapıyordu.

O anda Diaz yine ona baktı.

"Öküz!" dedi sonra Rodriguez'e. "Bu oğlana ne yaptın lanet olası?!"

Bizde durum böyleydi yani. Enrique'den bir ifadeyi öyle kısa zamanda bekleyemezdik. En azından hastane tedavisi olmadan bekleyemezdik. Bunu Diaz da hesaba katmamıştı. Bu izlenimi yaratıyordu en azından. Artık ben de bunun üzerine yemin etmem. Fakat söylediğim gibi, o zamanlar, yeni olarak, hemen burnumun dibinde olup bitenlere kanmıştım. Diaz adamlarını tanıyor ve ne istediğini gayet iyi biliyordu. Onu şaşırtmak herkes için zor olurdu. Fakat o zamanlar bunu düşünmüyordum işte.

Rodriguez'i suçlamadı, neden suçlayacaktı ki? Diaz gereksiz sözcükleri sevmezdi. O, olguların adamıydı, olan olmuştu bir kere. İlerlemek gerekirdi, hep ilerlemek. Diaz'ın mantığında doğru bir yan vardı doğrusu, evet: Mesleğimiz böyle işte, bir kere başladın mı artık yalnızca ileriye doğru kaçış kalır.

"Salinas'ı getirmeliyiz," dedi Rodriguez.

"Evet," diye başını salladı Diaz.

"Ben getireyim mi?" diye kendisini önerdi Rodriguez.

"Hayır," diye eliyle işaret etti Diaz.

Yalnızca birbiriyle konuşuyorlardı, artık bana bir şey sordukları yoktu. Orada oturuyor ve onları dinliyordum. Başım ağrıyordu, korkunç ağrıyordu. Belki bu yüzümden de anlaşılıyordu.

"Bu arada kaçacaktır," diye endişelendi Rodriguez.

"Nereye?" diye sordu Diaz.

"Ne bileyim! Böylelerinin hep kalacak bir yeri vardır," diye köpürdü Rodriguez. "Bu son anda elimden kaçıp gider, bu lanet olası burjuva."

"Biz doğrudan sermayeye karşı savaşmıyoruz," diye hatırlattı ona Diaz.

"Bu umurumda değil." Rodriguez'in gözleri kor gibiydi. "Burjuva, Yahudi, dünya kurtarıcısı, hepsi aynı şey. Hepsi yalnızca gerginlik istiyor."

"Peki sen," diye sordu Diaz, "sen ne istiyorsun sevgili Rodriguez?"

"Düzeni. Ama benim düzenimi," dedi Rodriguez. "Gideyim mi?"

"Hayır. Bekliyoruz," diye karar verdi Diaz. Ellerini arkasında birleştirmiş halde birkaç kez odanın içinde gitti geldi. "Şimdi öğlen," diye devam etti sonra. "Siz eve gidiyor ve bir tur uyuyorsunuz, çocuklar. Akşam saat yedide yine buradasınız. Gerekirse tüm gece görevde olacağınızı hesaba katın. Muhtemelen çok işimiz olacak."

Daha fazla bir şey söylemedi. Ne yapmak istediğini tahmin bile ettiysem, ne olayım. Ama Diaz böyleydi işte. Bana gelince, beklenmedik biçimde bana hediye edilen boş saatlere hep sevinirdim. Görevimiz zor, biraz gevşeme arada iyi geliyor.

Bu saatleri Diaz ile geçirmeyi yeğleyeceğim bir dö-

nem vardı. Mantık ağını nasıl ördüğünü öğrenmek isterdim ve örneğin Albay'ı nasıl ikna edeceğini.

Artık bu bana kolaymış gibi görünüyor: Onun önüne olguları koydu. Albay da yalnızca ileriye doğru gidebiliyordu, onun için de artık yalnızca ileriye doğru kaçış vardı. Bu oyunda, daha önce de söylediğim gibi, herkesin, Enrique gibi Albay'ın da rolü vardı. Rolleri dağıtmış olduğunu düşünebilen Diaz'm da. Diaz da mantığın içinde yer alıyordu, o Rodriguez'i nasıl tanıyorsa, Albay da onu tanıyordu. Evet, mantığın dışında burada kimseye yer yoktu.

Kısacası, saat yedide yine bir araya geldik. O sırada Diaz vekâletnameyi eline almıştı bile. Elinde olmalıydı; çünkü bu iş için vekâletname gerekliydi. Genel bir vekâletname değil, bu yeterli olmazdı: özel bir genel vekâletname. O zamanlar buna ilişkin en ufak bir bilgim olduğunu da sanmayın. Diaz bize bir şey söylemedi, buna ihtiyacı yoktu. Mantığın yolunda körü körüne onun peşinden gidiyorduk, bizim amirimizdi, ona karşı çıkamazdık.

Oturuyorduk, bekliyorduk, havaya duman üflüyorduk. Hava sıcaktı, başağrılarım pek azalmamıştı. Akşam dokuzda telefon çaldı.

"Albay Diaz," diye kendisini tanıttı Diaz.

Kısa süre sonra şöyle dedi: "Hizmetinizde olmak benim için büyük bir şeref, Generalim." Sesi sanki az önce yağ yutmuş gibiydi.

Daha bir saat geçmemişti ki, kapı nöbetçilerinin komutanı aradı. Nöbetçi komutan haberdardı, o gün merkezde herkes görevini biliyordu. "Bir bey," diye bildirdi, "kendisini Salinas mağazalarının sahibi Federigo Salinas olarak tanıtıyor, nöbetçi subay tarafından acilen sorgulanmak istiyor."

"Ona yukarıya kadar eşlik edin," dedi Diaz zarif biçimde diktafona. Sanki alkışımızı bekliyormuş gibi de bacak bacak üstüne attı.

Ne denirse densin, alkışı hak ediyordu. Diaz'ın nasıl bir polis olduğunu ancak şimdi görebiliyorduk.

On dakika sonra Federigo Salinas'ı büromuzda selamlayabildik. Koyu renkli bir takım elbiseyle gelmişti, saygılı, soğuk ve mesafeliydi. Diaz emekli bir dans öğretmeni gibi eğilerek selam verdi. Şu Diaz, kibar davranmasını biliyordu, felaket kibar.

"İzin verirseniz," dedi, "size çalışma arkadaşlarımı tanıtayım. Bay Rodriguez. Bay Martens."

Salinas bize pek bakmadı. Tahtındaki bir kral gibi hafifçe başını salladı. Salinas gerçek bir beyefendiydi, acayip görgülüydü.

"Memnun oldum," dedi. Ama bunun için en ufak bir nedeni yoktu.

"Aslında Albay'la görüşmek zorundayım," dedi sonra.

"Albay," diye yumurtladı Diaz, "yarınki parlamento konuşmasına hazırlanıyor."

"Herkes bunun arkasına sığınıyor. Bütün akşam onunla bir telefon bağlantısı kuramadım," diye kızdı Salinas. "Banker Vargas ve ordudan General Mendoza gibi aracılardan yardım rica etmeme rağmen."

"Az önce General ile konuşma fırsatı buldum," dedi Diaz gayretle. "Buyurun oturun, Bay Salinas. Emrinizdeyiz, bize güvenin. Bir puro ister misiniz?"

Evet, başlangıçta işler böyle yürüyordu. Korkunç bir kibarlıkla, gördüğünüz gibi. Diaz, Salinas'ı sıkıştırmıyordu, Salinas ise kıvranıyordu. Bir şey canını çok sıkıyordu, yüzünden belliydi bu. Diaz da bir günah çıkarma rahibi gibi kibarca bekliyordu.

Sonunda Salinas'ın sabrı tükendi.

"Aslında," diye giriş yaptı, "konu oğlum."

Sessizlik. Belki de Diaz'dan kendisini cesaretlendirmesini bekliyordu. Fakat Diaz susuyor, ölçülü ilgi gösteriyor ve kaygan yüzünde masum bir çalışma azmi sergiliyordu.

"Oğlum," dedi Salinas, "yani... oğlum gün içerisinde ortadan kayboldu."

"Öyle mi?" diye şaşırmış gibi yaptı Diaz. "Ortadan kayboldu, öyle mi?"

"Ortadan kayboldu," diye tekrarladı Salinas.

"Korkarım," dedi Diaz düşünceli biçimde, "bu olay için biz görevli değiliz. Belki polise ya da –gerçekten endişeleriniz varsa– kurtarma servisine danışmalısınız."

"Onlar oğlum hakkında bir şey bilmiyor."

"Bu arada," diye gülümsedi Diaz, "genç erkekler arada bir beklenmedik biçimde bir akşamlığına ya da bir geceliğine ortadan kaybolabilir. Bu durumda hemen en kötüsünden endişe etmemiz gerekmiyor."

"Kuşkusuz," dedi Salinas. "Fakat bu olayda kendi tahminlerimden yola çıkmama izin verin. Çünkü dün de bir çalışanım gün içinde iz bırakmadan ortadan kayboldu."

Olay ilginçleşmeye başlıyordu, hem de olağanüstü ilginçleşmeye. Sanki aralarında bir şey sertleşmişti, Salinas'm yüzü eskisi gibi değildi.

"Size nasıl yardımcı olabileceğimizi," dedi Diaz, "hâlâ anlamıyorum."

"Onu buraya getirmediniz mi?" diye sordu bunun üzerine Salinas, sesini yükseltmeden. Fakat Salinas'm da itici görünebileceği fikri aklıma geldi birden, tıpkı Diaz'm da bazen öyle olduğu gibi.

"Biz," dedi bunun üzerine Diaz, "ancak yerinde nedenlerden dolayı kuşkulandığımız kişileri buraya getiririz."

"Size açıkça söylemeliyim ki," diyor şimdi Salinas, "bazı koşullar... sizi temin ederim, tamamen zararsız koşullar... oğlumun böyle bir kuşkuyla karşı karşıya kalmasına neden olmuş olabilir."

"Demek ki sizin tahmininize göre burada olmasına neden olabilecek bir şey yaptı, öyle mi?" diye tekrarladı Diaz.

"Onu tutukladınız mı?" diye sordu Salinas bir kez daha. Şimdi Diaz ona artık hiç de kibar kibar bakmıyordu.

"Bay Salinas," dedi, "bize tuhaf sorular soruyorsunuz. Üstelik tuhaf sorularınızı tuhaf biçimde soruyorsunuz."

"Burada mı, değil mi?!" Salinas yerinden fırladı. Bir an için Diaz'ı göğsünden tutacak diye korktum.

"Yerinize oturun, böyle konuşamayız. Nerede olduğunuzu unutmuşa benziyorsunuz, Bay Salinas," dedi Diaz, artık sesi de artık itici geliyordu, giderek daha da itici.

"Nerede olduğumu biliyorum. Sonuçta buraya kendim geldim. Beni tehdit mi etmek istiyorsunuz?" diye sordu Salinas.

"Hayır. Size yalnızca buranın içtüzüğünü hatırlatmak istiyorum," dedi Diaz.

"Bununla ne demek istiyorsunuz?!"

"Yalnızca şu kadarını, burada soru soranlar biziz. Soruları biz sorarız ve siz yanıt verirsiniz, Bay Salinas."

Böylece Diaz ayağa kalktı ve sorgulama lambasının düğmesini açtı. Ağır adımlarla masanın çevresinden dolandı ve baldırıyla masaya oturdu. Tam Salinas'ın karşısına.

Rodriguez yerinden kalktı ve Salinas'ın yanına geçti.

Ben de arkasına geçtim.

"Ne istiyorsunuz?" diye sordu Salinas şaşkınlıkla.

"Özel bir şey değil, Bay Salinas," diye karşılık verdi Diaz. "Size birkaç sorumuz olacaktı."

Böylece başladık. Genel hatlarıyla yukarıda az önce bir kere anlattığım gibi.

Salinas çetin ceviz çıktı, sabrımızı epeyce zorladı. Ancak oğlu yukarı getirildiğinde direnci kırıldı. Onu

kelimenin gerçek anlamıyla yukarı getirmek gerekiyordu, kendisi yürüyemiyordu.

"Ee?" diye sordu Diaz.

"Oğlumun önünde olmaz," dedi Salinas bir süre sonra, yüzünü ellerinin içine gömerek.

"Hayır, olur," dedi Diaz. "Yoksa kemiklerini kırarız. Seçimi sana bırakıyoruz."

Salinas kısa sürede aklını başına topladı.

Bunu kimin söylediğini ve kimin ne ve hangi sırayla sorduğunu tam olarak hatırlamamı benden istemeyin. Kendi sözlerimi bile hatırlayamıyorum. Karmakarışık bir durumdu, başım ağrıyordu. Arada bir çalışma azmi de sarıyordu beni, öne eğilip bir şeyler soruyordum.

"Enrique zarfı kimden aldı?"

"Benden."

"Figueras zarfı kime verdi?"

"Bana."

"Enrique ve Figueras aracılığıyla kendi kendinle haberleştiğini mi anlatmak istiyorsun bize?"

"Evet. Öyle."

"Bizi aptal mı sanıyorsun?"

"Başka bir şey söyleyemem. Böyle yaptım."

"Böyle bir şeyi niçin yapasın ki?"

"Kötülükleri engellemek ve oğlumun felaketle sonuçlanacak herhangi bir adım atmaması için."

"Felaketle sonuçlanacak nasıl bir adım?"

"Bir öğrenci direniş grubunun içine çekilmesinden korkuyordum."

"Sen de onu kendi gizli hücrene çekmeyi yeğledin, değil mi?!"

"Gizli hücre yok. Hiçbir gizli örgütlenme yok. Bunların hepsini ben uydurdum."

"Bunun için nasıl bir nedenin olabilirdi?"

"Söyledim ya. Oğlumu korumak için."

"Peki mektuplar ne için gerekliydi?!"

"Onun hayal gücünü tatmin etmek ve bir şeyler yapma güdüsünü bağlamak için. Mantıklı argümanlara kulak vermezdi. Sanki gizli bir iş yapıyormuş gibi bir görüntü yaratmak zorundaydım."

"Gizli bir şey yapmadı mı?!"

"Hayır. O suçsuz. Hem o hem Figueras hem de ben. Bunu kanıtlayabilirim."

"Buna daha biraz var. OİK ne anlama geliyor?"

"Bunlar 'oğlum için korkuyorum'un baş harfleri. Bunu tüm mektup zarfları için kısaltma olarak kullandım. Şimdiye kadar üç tanesini kullandım..."

"İki!"

"O zaman ilkinden haberiniz yok. Oğlumu ancak daha sonra gözetim altında tutmaya başladınız. Daha yedi zarf var..."

"Nerede?"

"Noter Quintieros'ta. Zarfları oraya teslim ettim."

"Ne için?"

"Kendimi güvence altına almak ve gerektiğinde oğlumun suçsuzluğunu kanıtlamak için."

"Bunun için biraz geç geldin."

"Onun yararı için hareket ettim. Felaketin içine koştuğunu gördüm. Beni endişe harekete geçirdi, tüm bunları onun için yaptım. Siz onun körü körüne güvenmesini kötüye kullandınız. Katiller! Reziller!"

Bir ara oluştu.

Sonra yeniden zarflara döndük.

"Her zarfın içine aynı tür kâğıt koydum. Hepsi sıra numaralı ve hepsinde aynı şey yazılı: OİK. Hepsini de kendi daktilomda yazdım, yazı karakterlerini teşhis edebilin diye. Yetkilerinizi aştınız, bunun için hepiniz hesap vermek zorunda kalacaksınız! Noter Quintieros'taki zarflar..."

Ve saire. Salinas'tan öğrendiklerimizin bizi şaşırt-

tığını söyleyebilir miyim? O akşam beni artık hiçbir şey şaşırtmadı. Ama Diaz bir tarantula tarafından sokulmuş gibi yerinden fırladı. Genelde Diaz sakin bir insandı, onu şimdiye kadar hiç bu kadar gergin görmemiştim.

İyice öne doğru eğildi, Salinas'ın yüzünün önüne.

"Bizi salak mı sanıyorsun?! Kim olduğumuzu sanıyorsun bizim?! Noterinin önünde şapkasını indirecek düz götlü hukukçular mı?! Senin çifte oyununu haber almadığımızı mı sanıyorsun? Bir haberleşmeyle öbürünü gizlemek istediğini düşünemeyeceğimizi mi sanıyorsun?! Bir kodun kaç anlamı olabileceğini bilmediğimizi mi sanıyorsun?.. Elimizden kurtulacağını sakın düşünme! Biz bütün gerçeği ortaya çıkarmadan kurtulamazsın!"

Böylece her şey baştan başladı.

Aynı günün akşamında başka nelerin olup bittiğini öğrenmek için ısrar etmeyin. Bu artık bir sorgulama değil, cehennemin eşiğiydi. Daha önce de söylediğim gibi, ben henüz yeniydim, nerede olduğumu ve nasıl bir şeye bulaştığımı o zamanlar daha yeni fark etmeye başlıyordum. Teşkilatta başka ölçütlerin geçerli olduğunu tabii ki biliyordum, ama en azından ölçütlerin olduğuna inanıyordum. Eh, bunlar yoktu: Yani orada o akşam neler olup bittiğini öğrenmek için ısrarcı olmayın.

Noteri de tutukladık. Tutukladık, çünkü şikâyette bulunmayarak vatandaşlık görevini ihmal etmişti, tutukladık, çünkü Diaz öyle istiyordu. Ona akşam yemeğinde sürpriz yaptık, tam da bir şey kutluyorlardı. Noter kendinden emin bir adamdı, protesto etti ve bir avukat istedi.

Sonra, parçalanmış gömleğiyle, aramızda oturup sustu, aldırışsız yanakları çökmüştü, kalın alt dudağı aşağı sarkıyordu.

"Sizi anlamıyorum, beyler," diye geveledi, "sizi anlamıyorum. Benden ne istiyorsunuz? Devlet bana güveniyor ya!.."

"Eh," diye başını salladı Diaz bir ilkokul öğretmeni gibi. "Ama biz devlete güvenmiyoruz."

Noter ufacık, sulanmış gözlerini ona dikmişti.

"Anlamıyorum," dedi, "anlamıyorum. Neye güveniyorsunuz o zaman?"

"Kadere. Ama şu anda kaderin rolünü biz üstlendik, yani kendi kendimize güveniyoruz," dedi Diaz, bir baldırıyla masanın üstünde oturarak o eşsiz gülümsemesiyle.

Bu benim için, Diaz'ın noter üzerinden bana ilettiği mesaj gibi bir şeydi. Diaz'ın mantığını anlamıştım, en azından anladığıma inanıyordum. Bizi hâlâ insanların yasalarına bağlayan her şeyi artık bir yana bıraktığımızı fark etmiş ve artık kendimizden başka kimseye güvenemeyeceğimizi anlamıştım.

Eh, bir de kadere, bu doyumsuz, açgözlü ve her zaman aç olan dişli mekanizmaya. Onu hâlâ çalıştırıyor muyduk? Yoksa o mu bizi çalıştırıyordu? Artık bunun bir önemi yok. Söylediğim gibi, insan olayların gidişatını elinde tuttuğunu sanıyor, sonra da lanet olasıcanın nereye doğru koşturduğunu bilmek istiyor yalnızca.

Sorgulamalar daha bir süre devam etti. Tanıkları çağırdık, tutanaklar tuttuk, soruşturmayı sürdürdük. Böylece mantık ağını, soruşturmanın devamında giderek daha sıkı tutmaya başladık. Salinas dosyası dolmaya başladı. Sonra onu bir kenara koyduk. Söylediğim gibi, o sıralarda yapacak çok işimiz vardı, olumsuz belirtiler artmaktaydı.

Yalnızca ses kayıt bantları dönmeye devam ediyordu, otomatik olarak, durmadan. Hücrelerindeki mahkûm varoluşlarının sözcüklerini ve seslerini kaydedi-

yorlardı, ama artık bunlarla kimsenin ilgilendiği yoktu.

Ben ise onları pek çok kez dinledim. Yanımda olmamaları ne yazık, onlardan çok yararlanırdım, tıpkı Enrique'nin günlüğünden yararlandığım gibi.

Ama hâlâ hafızamda, oradalar ve durmadan dönüyorlar. Yalnızca küçük bir parça, yalnızca orijinalin küçücük bir parçası, ama hafıza böyle bir işte. Sesleri birbirine monte ediyor, önemsiz olanı kesip atıyor, bulanık anlamı tamamlıyor ve belki de en güzeli, sileceğimiz şeylerin tümünü biz istemeden tekrar dinletiyor.

Sözcüklerin arasındaki suskunluk da orada. En zor katlanabildiğim şey bu suskunluk. Çünkü hiçbir zaman mutlak bir suskunluk değil. Hışırtılarla, ayırt edici seslerle, iç çekmeler ve inlemelerle dolu. Hapsedilmiş insanın gerçek sesi bu. Örneğin iç çekmenin ne kadar çok nüansının olduğu – bunu yalnızca bu bantlar biliyor. Söylediğim gibi, benim manik olduğumu düşünseniz de, bu sessizlik benim en zor katlanabildiğim şey.

"Benden nefret mi ediyorsun, Enrique?"

"Tabii ki senden nefret ediyorum, baba. Su ister misin? Bende biraz daha var... Hepsini içme."

Yutkunmalar, uzun ağır yutkunmalar. Sessizlik. Metal yatağın gıcırtısı. Tutuklulukta bile insan rahatını arıyor – bu konuda bugün son derece açığım, olağandışı açık. İnlemeler.

"Sana yardım edeyim mi, baba?"

"Hayır. İyi böyle..."

"Acıyor mu?"

"İyi böyle. Yalnızca senin iyiliğini düşündüm, Enrique... Ne istediğini bilmiyordun... Bilemezdin. Yaşamalıydın, bu benim tek görevimdi... zaman kazanmak... hayatta kalmak..."

"Umarım beni öldürürler."

"Saçmalama, Enrique! Hiçbir ciddi kanıt yok... Biz hiçbir şey yapmadık. Bizi serbest bırakmak zorundalar!"

"Buradan çıkmak istemiyorum artık. Bu iyiliği bana yapmak zorundalar. Belki yaparlar da, bunun iyilik olduğunu bilmiyorlar ki..."

"Sen delirmişsin, Enrique! Yaşamı düşün!.. Dünyayı düşün!"

"Yapamam. Benim için dünyayı tersine çevirdin, baba... Beni öldürmezlerse, ben kendimi öldüreceğim. Belki önce seni, baba... Su mu arıyorsun? Yine mi su?"

Makara dönüyor, sesler belleğimde kaynaşıyor.

"Akşam mı oldu, Enrique?"

"Galiba, baba... Bu duvarların dışında insanlar birbirine şu anda 'İyi akşamlar, madam. – İyi akşamlar, beyefendi. – Güzel bir akşam. – Aileniz nasıl?' diyor."

"Dışarıda akşamın nasıl olduğunu hatırlıyor musun, Enrique? Basit, sıradan bir akşamın... Birden şehrin ışıkları parlayınca... Aperitifler, soğuk içecekler, moda ve tüketim ürünleri sunan sıradan reklam ışıkları? Kokular, Enrique... Benzin, ter, parfüm... Sesler..."

"Hayal kurma, baba, yakında öleceğiz!"

"Hayır, Enrique! Hayır!.. Arkadaşlarım beni yüzüstü bırakamaz. Ölümüm onların üstüne de gölge düşürür... Ağır bir gölge... Hayır, buna hiçbir biçimde seyirci kalamazlar... Dışarıda olsam, ben de seyirci kalmazdım, bir işadamı... önde gelen bir işadamı... Hayır, bu olanaksız! Annen dışarıda bütün mekanizmaları harekete geçirmiştir... Her türlü bağlantıdan yararlanıyordur. Ticaret, devletin varoluşunun temeli, anlasana! Ticaretin karşısında Albay bile pes etmek zorunda!.."

"Sana hayranım, baba! Şimdi bile umut besleyebiliyorsun, değil mi? Ama ne istiyorsun ki?! Tüm bunlardan sonra daha ne isteyebilirsin ki?"

Bunu tuhaf bir ses izledi. Anlamadığım bir sözcük.

Bu fısıldamayı filtre etmek için cihazın sesini iki katına yükseltmek zorunda kaldım. Şimdi, benim geleceğim de belirsizleştikten sonra, Salinas'm bu tek sözcüğe kattığı heyecanı, onu paylaşamasam da, yine de tekrarlamak isterim:

"Yaşamayı..."

Sonra günün birinde suikast gerçekleşti. Hatırlarsınız, elbette hatırlarsınız. Büyük bir olaydı: olay yeri incelemesi, izinlerin kaldırılması vs. Kabine toplantıları yapılıyordu, parlamento komisyonları toplanıyordu, diplomatik skandallar yaşanıyor ve uluslararası protestolar oluyordu. Birkaç gün boyunca bütün dünya bu konuda gevezelik etmişti.

Albay da büromuzu ziyaretiyle şereflendirdi.

"Sizi öküzler! Zamanı nasıl geçiriyorsunuz!" diye başladı. Tam beş dakika boyunca bize öfkesini kustu, biz de fırtınadaki bitkiler gibi başımızı eğdik. Sonra, çekip giden gök gürültüsü gibi hafiflemeye başladı.

"Salinas vakası ne durumda?" diye sordu birden. Ne Diaz'a, ne Rodriguez'e ne de bana sormuştu bu soruyu. Yalnızca öylesine, boşluğa sormuştu, topu havaya atan biri gibi: Kim yakalarsa artık.

Topa kimse uzanmadı, bu durumda yeni olan ben yakaladım topu.

"Şimdilik," dedim, "ölü bir noktaya geldik."

"Demek öyle," dedi bunun üzerine Albay. "Ölü bir noktaya. Peki bundan ne anlamam gerekiyor?" diye sordu, artık bana soruyordu, ama pek kibarca olduğunu söyleyemezdim.

"Şu anda," dedim, "şey... soruşturma takıldı kaldı."

"Demek öyle," dedi. "Peki, ne öneriyorsunuz?" Bu, tatsız bir soruydu, olağanüstü tehlikeliydi de üstelik. Akıllılık edip burada Daiz'ın önerme yetkisine sahip olduğunu söyleyebilirdim. Göz ucuyla Diaz'ın eşsiz gülümsemesini ve Rodriguez'in parlayan gözlerini pekâlâ

görüyordum. Fakat topu bir kere yakalamıştım ve bir kere yakaladıysam, sürüklemeye de devam edecektim.

"Serbest bırakılmaları gerekiyor," dedim ve bunu söylerken kekelemedim bile.

"Demek öyle. Peki, sağlık durumları nasıl?" diye sordu bunun üzerine Albay.

Bunun üzerine sessizlik oluştu, derin bir sessizlik.

"Demek öyle," dedi Albay bir daha. Sesi yavaş yavaş yükseliyordu, yavaş yavaş daha yüksek ve daha tehditkâr bir hal alıyordu, siren sesi gibi. "Demek ki benim teşkilatım suçsuz insanları hapiste tutuyor. Benim teşkilatım suçsuz insanları sorguluyor. Benim teşkilatım suçsuz insanlara işkence yapıyor. Ben parlamentoya ne diyeceğim?! Ticaret odasına ne diyeceğim?! Yabancı basına ne diyeceğim?!"

Artık benim önümde dikiliyor ve doğrudan doğruya yüzüme karşı bağırıyordu: "Komiser! Bundan sizi sorumlu tutuyorum!.. Sorumlu tutuyorum, mahkûm ettiriyorum ve hapiste süründürüyorum! Anladınız mı?!"

Anlamıştım, tabii ki anlamıştım. O kadar iyi anlamıştım ki, yalnızca titriyordum. Albay mutlaka öyle sanmıştı, ama ondan korktuğum için titremiyordum. O anda mantık karşısında titriyordum, başka bir şey karşısında değil.

İşte o anda Albay beni birden burnumdan kavradı. İki parmakla, ufak bir kızı tutar gibi. Birkaç kez çevirip babacan tavırla yanağıma vurdu.

"Seni küçük öküz," dedi kibarca, "küçük öküz seni!"

Böylelikle Rodriguez'in masasına geçivermişti. Bu arada model gözüne çarpmıştı, bunu daha önce fark etmiştim.

"Bu ne böyle?" diye öğrenmek istedi.

"Bu mu?" diye utanarak gülümsedi Rodriguez. "Bir Boger Salıncağı."

"Boger mi?" diye sordu Albay. Herkesin ilk olarak bunu sorması komik. "Neden Boger?"

"O icat etti," diye açıkladı Rodriguez. Sonra da ayrıntılı bir açıklama yapmaya girişti. Metni biliyorsunuz zaten, tekrara girmeyi pek istemiyorum. "Şuradaki parça," parmağıyla üstündeki küçük yayı açıklıyor, "serbest bırakılıyor."

Uzun süre konuşmasına gerek kalmadı, Albay çabuk kavrıyordu.

"Domuzlar," dedi keyifle, "sizi küçük pis domuzlar." Figürü birkaç kez hızla döndürdü. "Şu Boger'i sorgulama için bana gönderin."

"Bu mümkün değil, Albayım," diye özür diledi Diaz.

"Neden değil?" diye sordu Albay şaşkınlıkla.

"Çünkü Almanya'da ömür boyu hapis cezası çekiyor," dedi Diaz. Evet, şu Diaz böyle bir insan. Düşüncesini söylemez, ama bu arada olayların da peşinden gider. Sonra da bilgisini sonra hiç beklenmedik biçimde ortaya koyar, özellikle de o anda biri için uygunsuz olduğunda. Albay için bile istisna yapmıyordu.

"Öküzler!" dedi Albay asık suratla. Sonra da hızla kapıya doğru ilerlemeye başladı.

"Albayım!" diye arkasından seslendi Diaz. "Salinas vakasında nasıl hareket edelim?"

Albay arkasına dönüp bir an düşündü.

"Kanıtları bir araya getirin," dedi sonra. "Bir buçuk saat sonra özel mahkeme toplanıyor."

Diaz'ın bunun için bir buçuk saate ihtiyacı yoktu. Vatanın güvenliğine karşı gizli örgütlenmenin eksiksiz bir soruşturma tutanağını Diaz gibi böyle bir hızla hazırlamayı başka biri becerebilirse, ne olayım.

İki saat sonra Diaz ile birlikte bir pencere girintisinde dikiliyordum. Merkezin klasik koridorlarından birin-

deki klasik bir pencere girintisiydi. Pencere dar bir avluya bakıyordu. Bir tarafta kazıklar sıralanmıştı. İkisine baba-oğul Salinaslar bağlıydı. Karşılarında nöbet bölüğünün iki takımı, infaz askerleri duruyordu.

"Rahatsız edici," dedi Diaz ve yüzünü ekşitti. Suratı asıktı, boş durduğu saatlerde bazen böyle olurdu. "Mesleğimiz riskli," diye fikir yürüttü. "Bugün burada pencerede dikiliyorsun, kim bilir, yarın belki de aşağıda, bir kazığa bağlı olacaksın."

O anda tüfeklerin patlaması duyuldu. Muhtemelen irkildim – bilmiyorum. Yalnızca birden üzerimde Diaz'ın gözlerini hissettim.

"Korkuyor musun?" diye sordu ve düz suratı şımarık merakla parladı. Suratına vurmayı çok isterdim. Daha o zaman biliyordum ki, zamanı geldiğinde ortadan kaybolacaktı ve onu boş yere arayacaklardı, hiçbir zaman yakalanmayacaktı. Yalnızca hep ben yakalanıyorum, benim gibi insanlar, demek istiyorum.

"Neden?" diye sordum Diaz'a.

"İşte," başıyla avluya işaret etti, Salinaslar orada artık boş birer çuval gibi iplerinden sarkıyordu, "bundan!"

"Bundan," dedim omuzlarımı silkerek, "korkmuyorum. Yalnızca oraya götüren uzun yoldan korkuyorum."

Eh, demiştim ya, o zamanlar henüz yeniydim işte.

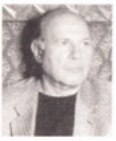
2002 NOBEL EDEBİYAT ÖDÜLÜ

IMRE KERTÉSZ

POLİSİYE BİR ÖYKÜ

CAN

UZUN ÖYKÜ

Macar yazar **Imre Kertész**, *Kadersizlik, Fiyasko* ve *Doğmayacak Çocuk İçin Dua* adlı romanlardan oluşan üçlemesiyle 2002'de Nobel Edebiyat Ödülü'ne değer görülmüştü. Kertész, bu yarı-otobiyografik üçlemesinde, II. Dünya Savaşı yıllarında Nazilerin toplama kamplarında yaşadıklarını ve yaşananları olağanüstü bir dille anlatıyordu. ***Polisiye Bir Öykü*** ise, adının ilk ağızda çağrıştırdıklarının tersine, alışılmış anlamda bir polisiye değil. Yazarın sansürden korunabilmek amacıyla anlatı mekânı olarak seçtiği kurmaca bir Latin Amerika ülkesindeki zorba yönetime bağlı gizli polis örgütünün keyfi uygulamaları üstüne özlü bir öykü. 1970'lerin sonlarına doğru yazılmış olan *Polisiye Bir Öykü*'nün, bildik Kertész romanlarından bir farkı var: Çoğu kez olup biteni kurbanın gözünden anlatmayı yeğleyen yazar bu kez olay örgüsünü bir işkencecinin gözünden aktarıyor. *Polisiye Bir Öykü*, zekice kurgulanmış, insanın kanını donduracak kadar soğukkanlı bir yergi.

KAPAK RESMİ: HELEN-LENIO GROHMANN

ISBN 975-07-0687-0

9 789750 706875

http://www.canyayinlari.com

KDV İÇİNDEDİR

6,00 YTL